

EPISTULA LEONINA

CCL

HEBDOMADALE
PERIODICUM LATINĒ SCRIPTUM,
QUOD ĒDITUR
E DOMO EDITORIĀ INTERRETIALI
CUI NOMEN EST
LEO LATINUS

<http://www.leolatinus.de/>

N.B.! EPISTULAS LEONINAS ACCIPIS G R A T I S ET S I N E ULLĀ OBLIGATIONE. NAM LEO LATINUS PUTAT HOMINIBUS LATINAM LINGUAM DISCENTIBUS AUT DOCENTIBUS CORDI ESSE VERBA LATINA. SI TAMEN TALES EPISTULAS ACCIPERE NON VIS, RESCRIBE HOC NOBIS: TUM STATIM NOMEN TUUM EX INDICE ACCEPTORUM TOLLEMUS.

HŌC TEMPORE DUO FERĒ MILIA HOMINUM LATINĒ DOCTORUM ACCIPIUNT EPISTULAS LEONINAS ELECTRONICĒ MISSAS. EPISTULAS LEONINAS ICCXXXIX INVENIES IN INTERRETI SUB HAC INSCRIPTIONE, QUAE SEQUITUR: <http://ephemeris.alcuinus.net/leonina/>

MAXIMĒ ID CURAMUS, UT COPIAM VERBORUM LATINORUM CONVENIENTER AUGEAMUS ET TEXTŪS MODERNOS CUIUSVIS ARGUMENTI QUAM OPTIMĒ IN LATINUM SERMONEM CONVERTAMUS. ROGATUR, UT MANUSCRIPTA MITTANTUR VIĀ ELECTRONICĀ. MENDA SIVE GRAMMATICA SIVE METRICA, QUOAD FIERI POTEST, TACITĒ TOLLUNTUR.

EN HABES EPISTULAM LEONINAM

DUCENTESIMAM QUINQUAGESIMAM (250)

ARGUMENTA

PRAEFATIUNCULA.....	03
CONCORDIA DOMI FORIS PAX.....	04
PAX VERITAS LIBERTAS IUSTITIA.....	05
HISTORIA SCIURI.....	06-23
GLOSSAE ORBIS PICTI HEXAGLOTTI (IV).....	24-33
CHRONOGRAMMATA DEMMINGIANA.....	34
CHRONOGRAMMATA ROESSLERIANA.....	35-38
EXPERIMENTUM INOPINATUM URBANUS FERRARIUS.....	39-40
ECHUS VOCES ET EPISTULAE.....	41-43
CORRIGENDA ET SUPPLENDA.....	44
LIBRI LEONIS LATINI.....	45-48

PRAEFATIUNCULA

**LEO LATINUS OMNIBUS HOMINIBUS LATINITATIS
AMANTIBUS SAL.PL.DIC.**

Cara Lectrix, Care Lector,

*utinam habeas bonam pacem sedens post fornacem Latinis
litteris deditus! Utinam fruaris symbolis Leonis Latini
sequentibus. Cena Latina tibi parata est, qua hellueris.*

*Ergo – ut ait Apuleius Madaurensis in Asini Aurei prooemio -
»Lector (Lectrixve) intende: laetaberis«. Recordare quoque
verba Thomae a Kempis: »In omnibus requiem quaesivi et
nusquam invêni nisi in angulo cum libro«.*

Pancraticê vale et perge mihi favere.

Medullitus te salutat

Dr. Nicolaus Groß

Sodalis Academiae Latinitati Fovendae

<http://www.leolatinus.com/>

LEO LATINUS

Senden ex oppidulo Bavariae Suebicae,

Die Mercurii

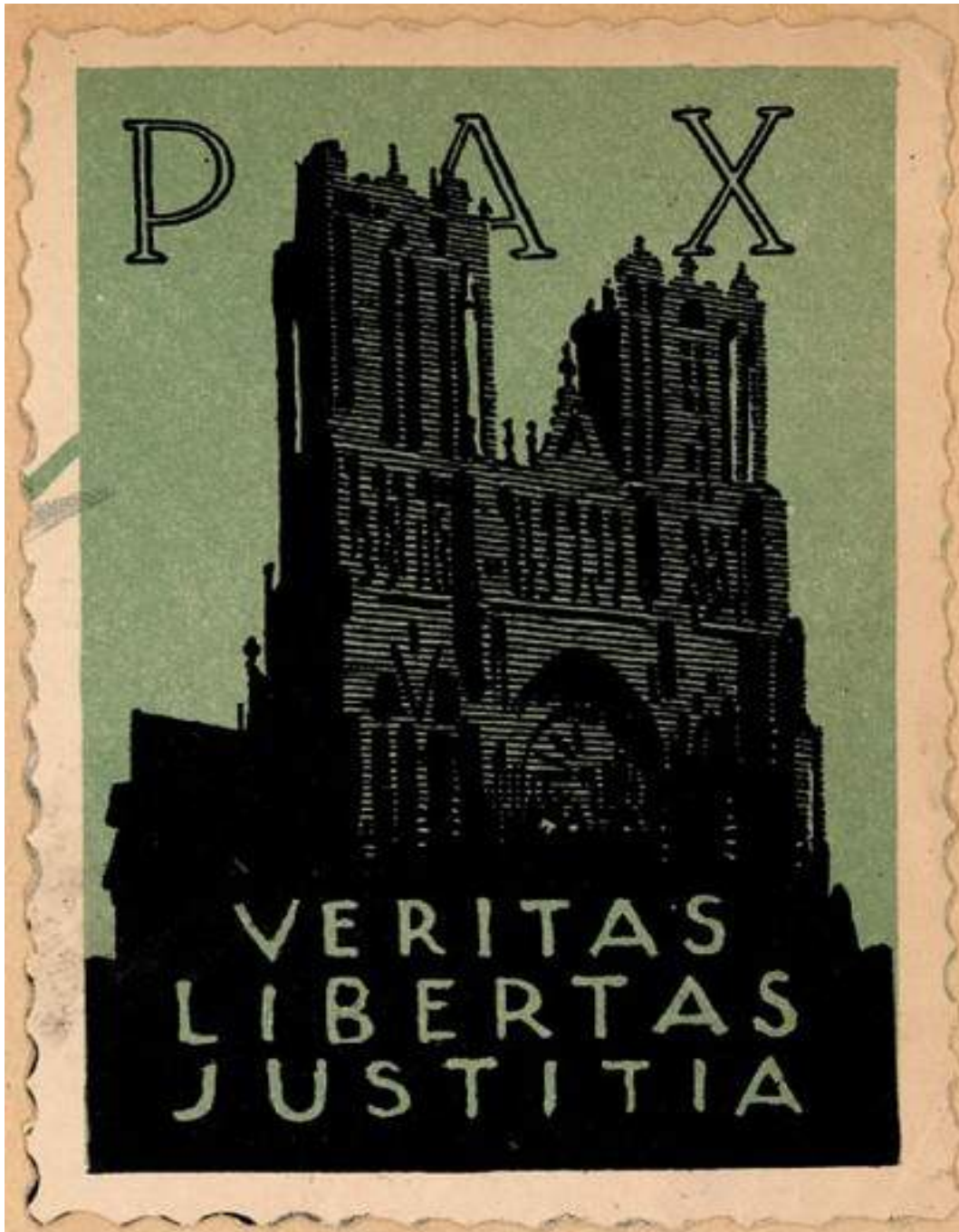
19. m.Ian. a.2022

CONCORDIA DOMI FORIS PAX

Haec verba Lubecensi Portae Holstenianae a.1871 inscripta sunt loco verborum, quae iam a.1585 ibi inscripta erant: *Pulchra res est pax foris et domi concordia – MDLXXXV*. Ceterum verba *Concordia domi foris pax* interdum falso indicantur esse e Iugurtha Sallustiano excerpta; hoc non est verum. Sed aliud proverbium illustre ibi (SALL.Iug.10) invenitur: *Concordia parvae res crescunt, discordia maxima dilabuntur*.

PAX VERITAS LIBERTAS IUSTITIA

PAX VERITAS LIBERTAS IUSTITIA

PITTACIUM EPISTULARE A.1915 IN DANIA EDITUM

HISTORIA SCIURI

ECCE SCIURUS ARRODENS NUCEM AVELLANAM.

O quam lepidum animalculum!

**Sciurus ab Alfredo Edmundo Brehm (1829-1884) zoologo popularissimo
appellatus est**

»simius nostrarum silvarum«.

Sciurus vulgaris

systematica

subordo:	Sciuromorpha
familia:	Sciuridae
subfamilia:	Sciurinae
tribus:	Sciurini
genus:	<i>Sciurus</i>
species:	<i>Sciurus vulgaris</i>

Nomen scientificum

Sciurus vulgaris

Linnaeus, 1758

Sciurus vulgaris est animal rosorium¹ familiae particeps *Sciuridarum*. Idem est unica species mesoeuropaea generis Sciurorum, ad quod etiam spectant *Sciurus anomalus* et *Sciurus carolinensis*, qui in Europam allatus celeriter percrebruit. Nomina sciuri in variis regionibus germanophonis usitata sunt *Eichkätzchen*, *Eichkatz(er)l*, *Eichkater*, *Eicher(li)* (Helvetia), *Eichhase* (Austria), *Baumfuchs* (Hassia), *Konradchen* (Nassovia),

¹+**rōsōrius**, -a, -um i.q. spectat ad actionem rodendi (rōdō, -ere, rōsī, rōsum). cfr <http://ducange.enc.sorbonne.fr/rosor>: „ROSOR, qui rodit. *Mures horreorum Rosores*, S. Ambrosio Serm. 81. Johannes de Janua in *Rosorius*: Dicitur hic Rosor, et hinc **Rosorius**, corrosorius, vel comprehensorius; et hoc Rosorium, Locus ubi roditur aliquid. -

Eichhalm (Virtembergia) et *Katteker* (Katzeicher) et *Ekenaape* (i.e. *simius quercuum*).

SCIURUS CAROLINENSIS

SCIURUS ANOMALUS

Mensurae et corporis structura. Sciurus structurâ corporis suâ ad modum in arboribus vivendi est accommodata. Qui pondus habet minimum 200, summum 400 grammorum, corpus eius a capite ad truncum extremum longitudinem habet 20-25 cm. Cauda eius pilosa 15-20 cm longa est. Quae utilissima est ad aequilibrium tenendum et saltum dirigendum. Quam sciurus currens semper tenet sublatam. Sexûs neque magnitudine neque colore pellis possunt unus ab altero distingui.

Sciuri referuntur in numerum *animalium plantigradorum*¹. In palmis pedum anteriorum habent quattuor digitos longos, valdê mobiles, qui instructi sunt falcibus longis incurvis; pollicibus imminutis adhaeret exigua particula unguiculi. Pedes posteriores perlongi sunt et valdê robusti. Falcibus longis et incurvis sciuri etiamsi praecipites celeriter erêpunt ad stipites laeves, tamen non decidunt.

Falcibus robustis sciuri erepentes adiuvantur

Cranium sciuri (Collectio Musei Visbadensis)

Cranium sciuri est lata, plana, rotundata, cranio cerebriali ôviformi, rostro brevi, angusto, alto. Cranium *Sciuri vulgaris* minus est quam cranium *Sciuri carolinensis*, cranium cerebrale est altius, processûs postorbitales sunt longiores et angustiores, et frons anterior inter cava oculorum paululum impressa. A *Sciuro anomalo* vulgaris differt etiam cranio cerebriali altiore et rostro longiore, longo margine inferiore arcûs zygomatici, qui e maxillâ exoritur loco medio posterioris dentis superioris praemolaris, et maioribus bullis tympanicis, quae duobus dissepimentis sunt instructae loco trium. Contra ac *Sciuro anomalo* latitudo rami mandibulae in mediâ parte est maior quam longitudo ordinis dentium

¹ animal *plantigradum theod. *Sohlengänger*.

molarium. - Pro subspecie variae sunt mensurae cranii sciurorum alicuius regionis, in quâ habitant. Itaque magnitudo cranii in totâ Eurasiâ factoribus climaticis non obnoxia a septentrione usque in austrum augetur. At in Europâ haec ratio intermedia parum est clara, et mediâ in Europâ observatum est magnitudinem cranii augeri ab austro et ab occidente in boreoorientem. Longitudo sciuri condylobasalis est 44,0-49,3mm, longitudo basalis 40,2-48,4mm, latitudo zygomata 29,0-35,2, longitudo nasalium 14,0-18,7mm et longitudo ordinis dentium molarium superiorum est 8,5-10,4mm. - Sciuri iuvenilis cranium desinit crescere paululo demum postquam primus annus praeteriit. Dimorphismus sexuum quoad mensuras cranii non exstat.

Dentatura. Dentatura sciuri in utrâque parte maxillae mediâ instructa est dente rosorio, binis dentibus praemolaribus supra, et uno dente praemolari infra necnon tribus dentibus molaribus. Desunt autem dentes canini, numerus dentium est 22. Magnitudo dentium praemolarium et molarium a parte anteriore ad posteriorem augetur. Dens praemolaris anterior superior sciuri est parvus, formâ stili, paululo introrsus positus, paene expers ullius usûs et – aliter ac in *Sciuro anomalo* – semper exstat in utrâque parte dimidiâ mandibulae et maxillae. Dens praemolaris posterior superior formâ et magnitudine paene aequalis est dentibus molaribus superioribus. Ita ut illi in latere ad linguam sito instructus est magno tubere semilunari et in latere ad buccam sito quattuor tuberibus. Tubera altiora, i.e. secundum et quartum regulis transversalibus coniuncta sunt cum tubere ad linguam sito. In dente praemolari posteriore in locum regulae alioquin cum quarto tubere coniunctae suppositum est tuber bene distinctum, et in dente molari posteriore ea regula deest. Dens praemolaris inferior et dentes molares inferiores sunt rhomboidei et centro impresso instructi. In quattuor angulis habent singulum tuber principale. In anteriore parte et in utroque latere est parvum tuber secundarium, quod detritione procedente evanescit. *Wiltafsky* (1978) indicat radicem in dente praemolari anteriore superiore esse unam, in dente praemolari posteriore superiore, in dentibus molaribus superioribus, in dente praemolari inferiore esse ternas, in dentibus molaribus inferioribus esse quaternas. Alveolorum autem dentalium numeros *Niethammer et Krapp* (1978) indicant tantos: ad dentem praemolarem anteriorem superiorem esse unum alveolum, ad dentem

praemolarem inferiorem esse duos alveolos, ad dentem praemolarem posteriorem superiorem, ad dentes molares superiores, ad dentem posteriorem inferiorem esse tres alveolos, ad dentem molarem inferiorem anteriorem et medium esse quattuor alveolos. - Denti praemolari posteriori et superiori et inferiori praecedunt dentes decidui, qui decidunt aetate 16 septimanarum. In sciuris iuvenilibus dens praemolaris posterior superior multo minor est quam dentes molares, eius acies posterior semper est valdê detrita, et unâ cum acie anteriore dentis molaris anterioris superioris efficit aream mansoriam. Detritione dentium, praemolarium molariumque et crescentiâ caementi radicalis iidem etiam adhiberi possunt ad aetatem sciuri determinandam.

$$\frac{1 \cdot 0 \cdot 2 \cdot 3}{1 \cdot 0 \cdot 1 \cdot 3} = 22$$

Formula dentaria sciuri

Sciurus pelle aestivâ indutus

De sciuri pilis et colore

Pellis est densa, brevis, sericea vel crassior (8.000-10.000 capillorum pro centimetro quadrato). Longitudo capillorum in naso est 3-11 mm (valor

medius 5,9mm), in ventre 13-13mm (valor medius 16,4 mm), in dorso 17-23mm (valor medius 22,5mm). In basi capilli sunt diametro 0,04 mm, in regione aristae diameter est summum 0,12 mm. Pili lanei sunt variae longitudinis, undulati vel spirales. Eorum diameter est 0,010–0,015mm. Qui versus aristam versusque bulbum acuminantur. Capilli aurium adulti penicillei sunt 3–5cm longi, pili caudales 5–8cm longi, interdum etiam summum 10cm longi. - Color pellis superioris variatur a lucidê-rubro usque fusco-nigrum; latus ventrale est a pelle dorsali clarê distinctum, albi aut cremei coloris. Pellis sciuri hiemalis multo densior est quam aestiva. Hieme color pellis saepe fit obscurior, interdum etiam griseus. Sciuri si sunt pelle hiemali induti penicillos aurium habent coloris rubro-fusci, longitudinis summum 3,5 cm. Si sciurus gerit pellem aestivam, hi penicilli aurium sunt parvi aut desunt. Hieme praeterea etiam plantae pedum, quae alioquin sunt nudaae, sunt pilosae.

Color pellis est obscurê-fuscus.

Autumnalis pellis penicillis aurium instructa.

Ecce sciurus pelle hiemali indutus.

In terrâ continenti europaeâ sciuri saepe sunt *albinismo* atque *melanismo* insignes.

Bis in anno sciurus mutat pellem. Mutatio pilorum vernalis procedit a capite ad dorsum et latera corporis usque ad clunes, mutatio pilorum autumnalis procedit directione contrariâ, incipit a radice caudae, finitur ad caput. Aures et cauda pilos non mutant nisi semel in anno. Primo tempore vernali excidunt pars capillorum aristaceorum et tota lana caudae inferior. Deinde aestate pili caudales penitus renovantur, primo mediâ in parte, in fine versus latera. Pili aurium penicillei crescunt ab aestate usque ad hiemem ineuntem. Mutatio pilorum vernalis aliquanto diutius fit quam mutatio pilorum autumnalis. Sciuri feminae aliquanto serius incipiunt pilos mutare quam mares, desinunt catulos parientes.

Regio palaeoarctica, per quam sciurus vulgaris est distributus complectitur totam ferê Europam Britanniâ maiore et Hiberniâ inclusis necnon magnas partes Asiae borealis, quae pertingunt ab Uralianis Montibus versus orientem usque ad lîtus Oceani Pacifici in Camsatcâ situm et Sinarum rem publicam popularem et Coream et insulas

Sachalinam et Hoccaidonem. In Europâ sciurus nusquam deest nisi in Angliâ australi-orientali et in Hispaniâ australi-occidentali et in Lusitaniâ australi nonnullisque Italiae regionibus. In regione balcanicâ sciurus sparsim tantum invenitur et deest in plerisque insulis Maris Interni. In Turciâ sciurus inhabitat Thraciam orientalem et partem boreo-orientalem. Sciuri in montibus inveniuntur usque ad altitudinem 2000 metrorum, secundum alios auctores usque ad 3100 metra in Alpibus. Biotopi sciuri typici sunt plerumque silvae coniferarum boreales. In silvis frondosis et mixtis sciuri non vivunt nisi in Europâ. Cum soleant sequi hominum culturam, ibidem saepe inveniuntur in viridariis hortisque.

Sciuri activitas atque modus vivendi

Sciurus praeceps de arbore nitens

nidus sciuri

**Sciurus catulum transportat
formâ corporis rigidâ**

Sciurus catulum manibus tenens

Sciuri vitam agunt diurnam. Hae bestiolae habilissimê in arbores connituntur seque pulsatim promovent, eius motiones fiunt rapidê et accuratissimê sive connititur in stipitem arboris sive in parietem domûs exteriorum asperum sive sursum sive praeceps deorsum. Si deorsum nituntur, brancas posteriores torquent extrorsum et retro. Uno tantum saltu salire possunt per distantiam quattuor vel quinque metrorum. Sciuri propter pondus suum parvum audent etiam salire in ramos valdê tenues; semper salientes se promoventes superant omnem persecutorem. Etiam humi se movent saltibus, non gradu citato ut alia quadrupeda, quo ibi facile fit, ut corripiantur a canibus aut cattis, in viis etiam possint obteri autocinetis. Etiam etiamque saepius spectantur sciuri cultûs civilis humani secutores etiam niti in domorum parietes exteriores, si quidem parietibus insunt aliquae proiectorum, et in maenianis et xystis tectorum ab hominibus cibari aut ipsi nutrimenta quaerere, velut grana domunculae aviariae. Ad dormiendum et quiescendum sciuri construunt nidos sive cubilia, quae theodiscê appellantur *Kobel*.

Haec cubilia sunt aedificiola formae hemisphaericae. Quae imponuntur furcae ramorum aut basi rami, plerumque in altitudine plus sex metrorum. Diameter talis nidi est 30-50 cm. Cubile a sciuro aedificatur ex ramis,

saetis coniferarum, foliis, intra farcitur muscis, foliis, graminibus. Hoc aedifiolum paene aquae est impermeabilis; parietis crassitudine hieme bonum est tutamentum calorificum. Cubilia sciurorum minimum habent duo foramina, exeundi et ineundi, quorum unum semper deorsum est directum, quia sciuri, aliter ac aves, habitaculum intrant ex loco inferiore. Cubile aedificatur per 3-5 dies. Quia saepe fit, ut sciuro propter invasionem parasitorum aut propter perturbationem habitaculum sit mutandum, is duos vel summum octo aedificat nidos eosque inhabitat irregulari vicissitudine. Ceterum sciuri distinguunt nidos dormitorios nocte tantum inhabitandos a nidis umbriferis, qui adhibentur ad quietem diurnam. Sciurus autem libenter inhabitat speluncas a picis relictas, item nidos avium relictos, qui sibi sint fundamenta cubilium propriorum.

Sciurus per totum annum activê vivit, non hibernat. At si hiems saevit gelidissima, etiam sciurus minus agilis est et aliquamdiu nidum non relinquit (quietem habet hiemalem). Aestatibus valdê calidis sciuri solent diutulê meridiari. Diebus fervidis non circumvagantur nisi primâ luce aut vespere, ut sibi comparent nutrimenta.

Spatia actionis. Magnitudo spatiorum, in quibus sciuri agunt, pro regione variantur. In insulis sunt sciuri qui se movent intra spatium, quod complectitur minus quam unam hectaream, cum spatium agendi in Silvâ Bavaricâ potest pertingere usque ad 47 hectareas.

Mares maiora habent spatia agendi quam feminae. In Angliâ sciuri mares habent 23-40 hectarea, intra quas se movent, feminae minimum 14-26 hectareas. Spatia agendi variorum individuorum partim unius cum alterius congruunt. Si feminae catulos habent, augent magnitudinem spatii activi. Intra tale spatium viae et stationes signantur urinâ et liquore, qui secernitur e glandulis menti.

Consuetudines sociales. Sciuri plerumque sunt segreges solitarii. Mares feminas intra culmina arborum non persequuntur nisi tempore copulationis. At interdum etiam extra tempus copulationis gregatim vivunt; si ita est, complures sciuri eodem nido utuntur. Intra gregem dominantur maiores et aetate provectores. Mares non semper dominantur feminis maioribus et aetate provectoris, sed dominantur feminis eiusdem magnitudinis et aetatis.

Nutritio. Sciuri sunt bestiae omnivorae. Nutrimenta eorum pro tempore anni variantur. Quae sunt imprimis bacae, nuces alique fructûs necnon semina. Praeterea etiam gemmae, cortex, sucus arborum, flores, lichenes, grana, fungi, poma necnon animalcula invertebrata, velut vermes. Etiam ova et pulli avium et insecta, larvae, cochleae a sciuro non respuuntur. Sciurus cibum vorans solet manibus tenêre anterioribus. - Sciuri in die consumunt summum 100 conos pinuum; per medium cottidie 80-100g. Sciuri conos pinuum eo aliter deglubunt quam aliae bestiae rosoriae, quod squamas conorum tectorias, quo sunt robore corporis magno, prorsus abripiunt. E contra mures hoc non possunt, sed squamas mordendo absecant, ut accipiant semina nutritibilia. Sciuri avellanas atque iuglandes aperiunt intra paucas secundas. Dentibus incisoriis inferioribus scabentes primo rodendo nucem perforant. Si foramen est sat magnum, inferiores dentes incisorios tamquam vecticulum adhibentes partem putaminis expulsant. Haec consuetudo didicerunt; iis non est nativa. Sciuri extra nutrimenta comesa egent aquâ additiâ.

En sciurum nucem vorantem!

Autumno sciuri penora colligunt ad hiemem degendam. Itaque maximê valet eos sat multum nutrimenti invenire, ut promptuarium compleant. Hoc non semper contingit, hiemibus gelidissimis interdum multi sciuri fame pereunt. Qui nutrimenta aut fodiendo humum abdunt, saepe prope radices arborum, aut eadem condunt in fissuris corticis aut furcis ramorum, ut habeant penora hiemalia. In nido nulla condunt penora. Suffossio nutrimentorum semper fit eodem modo: pedibus humum radunt, nutrimenta imponuntur, humum obruunt, comprimunt, rostro impellunt.

Hieme penora saepe sunt unica sciurorum nutrimenta. Si sciurus penora obruta obliviscitur, semina vernali tempore germinant. Itaque sciuri dicuntur multum valere ad silvam renovandam. Ad penora autumnno collecta redinvenienda maximê valet sciuri sensus olfactorius. Etiam si sciuri nonnulla penora suffossa recordantur, tamen non possunt omnes latebras memoriae suae imprimere.

Ecce sciurus cicuratus!

Penora praecipuê suffodiuntur a sciuris europaeis silvas frondosas mixtasque incolentibus. In silvis coniferarum borealibus sciuri rarius hoc faciunt, quia ibi hieme quoque habent conos comedendos. - Quibusdam locis sciuri liberê viventes ita assuescunt ad homines, ut nutrimenta oblata directê ex manu hominum comedant, velut *Arosae* in oppido Helvetiae in viâ quae dicitur *Eichhörnli-Weg*, i.e. *Via sciurorum*. In viridario Lipsiensi *Clarae Zetkin* sciuri sine ullâ verecundiâ nutrimenta devorant e perulis hominum in biselliis sedentium. In viridario *Castelli Pilnitiensis* prope *Dresdam* siti hae bestiolae item manu cibari possunt. - Ceterum sciuri fungos quosdam devorant, qui hominibus sunt venenosi.

Prolis propagatio, pueritia, adulescentia

Copulatio. Inde ex mense Decembri exeunte sciuri inter se copulari observantur. Frequentia coeundi pendet a spatio vivendi atque copiâ nutrimentorum. Mares alliciuntur secretis vaginalibus, quae secernuntur a feminis catulientibus. Maribus appropinquare conantibus persecutiones fiunt vehementissimae. Si feminae ad coitum nondum paratae sunt, fiunt pugnae. Ubi primum feminae paratae sunt, venationes coeundi fiunt lusûs. Femina ante coitum reddit aliquantum lotii. Interdum mari per integros dies expectandum est, usque dum possit feminam inire. Cum tandem finem assecutus sit desideratissimum, lumbos feminae complexus eandem

a tergo init caudâ erectâ. Plerisque annis duo sunt tempora coeundi, unum hieme, alterum inde a vere exeunte, quo feminae pariant inter menses Maium et Augustum. Si anno ineunte parum restant penora, potest primum excidere tempus coeundi. Si complures mares conveniunt feminam, potest fieri, ut inter se pugnent clamando atque mordendo. Sciuri sunt polygyni – mares feminam mox relinquentes novas coniuges petunt, catulos educandos non respicientes. Si qui mas usque ad partum catulorum prope feminam versatur, si tardissimê, nunc a feminâ mordetur. Hôc momento temporis sciurus mas quodam instinctu naturali impeditus se non defendit, etiamsi insigniter robustior est quam femina; deinde idem sine pugnâ abit.

Educatio catulorum

Mater tres catulos mammas

Sciurus catulus

**Ecce sciurulus nonnullas
tantum septimanas natus**

Graviditate 38 dierum finitâ unus vel summum sex catuli nascuntur. Iidem pariuntur nudi et surdi et caeci; itaque a biologicis referuntur in numerum *insessorum nidi*. Sciuri neonati pondus habent circiter 8,5 chiliogramma, longitudinem corporis circiter 6 centimetrorum, caudae summum trium.

Catuli post tres septimanas integri obtecti sunt primâ lanugine; simul primi dentes perfringuntur. Catuli post 30-32 dies oculos aperiunt. Inter diem tricesimum septimum et quadragesimum primum dentes incisivi superiores e maxillâ perfringuntur. Post sex septimanas catuli primo nidum relinquunt, post octo vel summum decem septimanas non iam mammantur et suo Marte quaerunt nutrimenta. Si quod periculum imminet, matres catulos rostro correptos rapidê ferunt in aliud cubile.

Sciuri iuveniles adhuc per nonnullos menses manent prope nidum maternum. Sciuri pubescunt iam post undecim menses, sed plerumque post duos demum annos ipsi prolem educant. Circiter 80% (octogenae partes centesimae) catulorum primum annum non superant. Si qui sciurus sex menses priores superat, restat eidem per medium spatium vivendi trium annorum. Raro sciuri assequuntur aetatem septem annorum, capti si coluntur, interdum ad plures eunt decem demum annos nati.

Sciuri hostes voratores et parasiti

In numerum hostium sciuri voratorum referendus est *meles* sive *martes*¹. Qui paene tam habiliter connititur in arbores quam sciurus. Cum sciurus die pondere suo minore commodum habet, meles nocturno tempore venans sciurum libenter aggreditur dormientem. Aliae bestiae, quibus sciurus voratur, sunt felis silvestris, bubo, accipiter, buteo. Sciuri aves rapaces saepe eo effugiunt, quod stipites arborum circumcurrunt motibus circularibus. Sciurus in summas angustias adductus ex magnâ altitudine humum saliens advenit salvus. Sciuri catuli in cubilibus cubantes saepe opprimuntur a mustelis. In viridariis hortisque hostis sciuri periculosissimus est cattus domesticus.

Sciuri invaduntur a multis ectoparasitis, quorum praestantissimi sunt *Monopsyllus sciurorum* et *Neohaematopinus sciuri*. In Britannia maiore investigatores sciuros perscrutati invenerunt bacteria pathogena, quibus partim sciuri in morbum inciderent mortiferum. Quae fuerunt

¹ **mēlēs**, -is f. i.q. angl. *marten*, theod. *Marder*; sed apud Plinium hoc nomen spectat ad taxonem (angl. *badger*, theod. *Dachs*). +**martēs**, -is f. est nomen mediaevale, quod invenitur apud zoologos.

Mycobacterium leprae et *Mycobacterium lepromatosis*. Verisimile est haec bacteria olim ab hominibus ad sciuros transgressa in bestiis permanserunt.

Ordo sciurorum systematicus

Sciurus vulgaris species propria iniungitur generi *Sciurorum*, quod hodie complectitur 28 species. Prima descriptio sciuri scientifica facta est a *Carolo Linneo*, qui *Sciurum vulgarem* in decimâ editione *Systematis naturae* a.1758 factâ descripsit et attribuit generi a se primum descripto *Sciurorum* uni ex sex generibus animalium *Rodentium*. Quod genus praeter *Sciurum vulgarem* etiam continuit *Sciurum nigrum*, *Sciurum cinereum*, *Sciurum volantem* (qui hodie appellatur *Pteromys volans*), *Sciurum getulum* (cuius nomen hodiernum est *Atlantoxerus getulus*), *Sciurus striatus* (hodie: *Tamias striatus*), *Sciurus flavus*, quem hodie nescimus attribuere generi moderno.

Propter varietates coloris pellium descriptae sunt plus 40 subspecies sciuri. Nam in Europâ ab austro ad septentrionem et boreo-orientem color pellis sciurorum mutatur in griseum colorem puriorem. Nonnullis in regionibus simul inveniuntur typi rubelli et nigelli. E conspectu Montium Uralianorum pellis sciurorum versus occidentem fit planior et lucidior, color in Europâ occidentali et mediâ variatur a rubello usque ad obscurê rubrum. Versus orientem pellis fit plenior et obscurior, obscurissima est in Sibiâ orientali. Nonnullarum specierum status taxonomicus est incertus, et singuli auctores zoologi inter se differunt numero subspecierum. Ordo systematicus 23 subspecierum necnon attributio nonnullorum synonymorum confectae sunt a *Thorington* et *Hoffmann* (a.2005).

Quantum periculum immineat et quae tutela sciuris sit concedenda.

Status generalis

IUCN (*Internationalis Unio Conservationis Naturae*) declarat speciem *Sciuri vulgaris* propter permagnum spatium distributionis et numerum populationum nullo in periculo versari. Ratione globali nullum periculum existensiale cognoscitur, quamquam in singulis regionibus sciuri rarescunt propter spatia vivendi deminuta et dissecta. - Praecipuê in Mongoliâ venatione sciurorum pelliciariâ et mercaturâ pellium sciurinarum periculum est, ne sciuri nimium rarescant. - In Germaniâ secundum praecepta species tutandi foederalia *Sciurus vulgaris* consideratur una e speciebus eximiê

tutanda. Itaque non licet sciuros venari, capere, necare, privatim colere. Item non licet cubilia sciurorum auferre et evacuare.

Sciurum carolinensem competitorem esse Sciuri vulgaris. *Sciurus carolinensis* a zoologis dicitur esse in Europâ *neozoon*; nam eadem species ex Americâ boreali saeculo undevicesimo demum in Britanniam Magnam et Hiberniam et Italiam necnon in Germaniam introducta est. Qui competitor sciurum patrium eo superat, quod penora autumnis suffossa maiore cum sagacitate redinvenit (melioris memoriâ videtur valere quam sciurus noster indigena) necnon etiam utitur penoribus competitoris. Ita fit, ut in regionibus, ubi utraque species sciurorum vivit, vulgaris noster sciurus a competitore carolinensi superatus magis magisque dramaticè rareseat. Itaque tutores naturae timent, ne *Sciuris carolinensibus* in annos vehementius in continentem invadentibus existentia speciei vulgaris in periculum subducatur. At praestantia *Sciuri carolinensis* non valet nisi in silvis frondosis et mixtis, sed in silvis coniferarum *Sciuro vulgari* adhuc bene contigit, ut se defendat contra competitorem.

Accedit, quod *Sciuri carolinenses* non in morbum incidunt vîro parapoxico infecti, sed idem vîrus transferunt ad *Sciuros vulgares*, qui isto vîro infecti saepe moriuntur. Disquisitionibus britannicis inventum est plus sexagenas centesimas *Sciurorum carolinensium* vîro infectas esse et in iis regionibus, ubi virus grassaretur, numerum *Sciurorum vulgarium* vicies celerius deminui quam in regionibus a vîro parapoxico vacantibus. - Ceterum in Italiâ usque nunc istud vîrus nondum est inventum.

In Hiberniâ investigatores e disquisitione factâ concluderunt populatione mêlium (nomen scientificum: *Martes martes*) sufficienti impediri posse, ne numerus *Sciurorum vulgarium* nimium deminueretur a *Sciuris carolinensibus*. Nam *vulgares* putant eo securiores esse a melibus, quod agiliores sunt rariusque humi versantur quam *carolinenses*.

Sciurum vulgarem in Iaponiâ neozoon esse. Imprimis in Iaponiâ, ubi sciurus non est indigena, introducta saepe colitur bestia domestica. At eodem in naturam exposito in periculum subducitur species sciurorum Iaponica, quae a zoologis appellatur *Sciurus lis*.

Sciurus quatenus referat ad cultum civilem hominum.

Ecce sciurus *Ratatöskr*
in *Yggdrasil* fraxinum mundi erepens.
Imaguncula codicis islandici saeculi 17.i

Cum Graeci putaverint sciurum posse caudâ suâ ingenti ipsos sibi umbram facere, ei nomen indiderunt, q.e. σκιοῦρος, *i.e. cauda umbrae*.

In mythologiâ nordicâ narratur de sciuro nominis *Ratatöskr*, qui ad stipitem fraxini mundani, qui appellatur *Yggdrasil*, sursum et deorsum erêpit. - Pelles sciurorum antiquitus adhibebantur ad vestimenta conficienda, tales pelles in Germaniâ appellabantur *Feh*. Pelles hiemales subspecierum sibiricarum *Sciuri vulgaris*, quae sunt dorso caeruleo-griseo et ventre albo, habebantur pro pretiosissimus. Pellis sciurina tractata in insignibus heraldicis monstratur ordinis symbolum. Ex reliquiis neolithicis in Helvetiâ inventis concluditur sciuros prius etiam ab hominibus esse comesos.

Urbs Germanica, cuius nomen est *Eckernförde* et oppida *Westensee* et *Emkendorf* e.al. insignia habent heraldica imagunculâ sciuri ornata.

**SYMBOLAM WIKIPEDIANAM
DE SCIURO SCRIPTAM
LATINE REDDIDIT
LEO LATINUS**

GLOSSAE

ORBIS PICTI HEXAGLOTTI (IV)

acinus, -ī m.

117

Weintraube - grape – raisin – vid – acino

i.q. baca, fructus vitis (uva), mâli Punici, hederæ, sambuci, physalidis e.sim.

syn. **ūva**, -ae f.

ThLL 01,414,38: **acinus** m. vel **acinum** n., rarius et **acina** f. [inc. orig. Th.] ... lin.59: 1 de v i n o: ... col.415, lin.27sqq.: 2 de aliis herbis : PLIN.nat.13,113 blandiores acini mali Punici (15,39 acinus sub cortice intus. 27,44 semen simile Punici mali acinis). 15,84 setaniae...acini molliore ligno. 16,146 aliis (*hederis*) densus acinus et grandior (147,152 amaritudo acini). 16,154 *smilax* complexa acinis maioribus nucleos ternos. 180 sabuci acinos habent nigros atque parvos. sic de variis: 16,254.248.21,177. acini coccini granosi in folliculis 22,29. 23,106 nec carne acinorum, utili nec suco. 108 acinis detracto cortice tunsis. 23,113.24,11 commanducantes acinos expuunt cortices. 24,52.74.77.78.80.82.83 comantibus acinorum corymbis. 121.25,116. 27,68. SER.SAMM.582 proderit ex parvis acinos potare sabucis. MARC.med.28,30 acini sive corymbi hederæ tres contriti. DIOSC.5,2 (*bis*) acinas (4,48. 4,69). 5,8 sucum acinarum. *generaliter de fructus forma*: PLIN.nat.15,96 alia acinis caro, alia moris, alia umedonibus et alia acinis inter cutem sucumque, alia myxis, alia baxis, alia olivis. 15,100. 101 medio...genere inter bacas acinosque cerasis. 13,42 acinis quam balanis similiores palmae...

Walde-Hofmann, Lateinisches etymologisches Wörterbuch, 4.ed., tom.1, Heidelberg 1965, p.8 sq. s.v. acinus: »acinus, -i m. "Beere", *acina* n.pl., "Traube", *acina*, -ae f. (spätlat....): unsicherer Herkunft, als Ausdruck der Weinkultur vl. Mittelmeerwort...»

acinus herbae vēsīcāriæ

254

Blasenkirsc̄he, Judenkirsc̄he - Cape gooseberry – alkékenge – grosella amarilla – ribes del capo

syn. **acinus ph̄ysalidis** planta: **vēsīcāria**, -ae f., **ph̄ysalis**, -idis f.

PLIN.nat.21,177...cui acini coccini, granosi in folliculis, halicacabon vocant, alii callion, nostri autem **vesicariam**...

nomen botanicum: *Physalis alkekengi*

Herba vesicaria est planta, quae a botanicis attribuitur generi, cuius nomen est *Physalis*, particeps familiae *Solanacearum* (eiusdem familiae species aliae notissimae sunt *Solanum tuberosum* et *Solanum lycopersicum!*). Pleraque species huius generis botanici (quae species sunt circiter 75 vel summum 90) nascuntur in terrâ continenti americanâ, unicum genus europaeum est *Physalis alkekengi*; huius speciei plantae fructus est hic quem tractamus. Tales fructûs integri circumcluduntur calyce floris lanternae simili. Nonnullae species huius generis, e.g. *Physalis peruviana*, coluntur plantae pomariae et holeraceae, aliae species adhibentur ad decoramenta faciendâ.

Acinus ipse est globosus vel leviter planatus, 4–7 aut 10–16mm (20mm) lâtus. Pro specie acini maturi sunt aut virides aut flavi aut coloris mandariniani, partim etiam rubri aut violacei. Qui continent magnum numerum (100-180, in nonnullis speciebus tantummodo 5-16) seminum parvorum, lentiformium, lucidê flavi-fuscorum. Quae magnitudine sunt 1,5-2,4 mm et circumdata sunt cellulis parenchymaticis, quarum origo sunt placenta atque pericarpium. Superficies seminum est reticulosa aut faveolata aut plicato-verrucosa. Embryo autem est tortilis aut paene tortilis, cotyledones sunt breviores quam embryo reliquus, endospermate abundant.

Paucae sunt species *Physalidum*, quae habent vim oeconomicam. Inter eas sunt *Physalis peruviana*, cuius pomum comeditur, necnon *Physalis philadelphica*, quae praecipuê tamquam holera colitur in Mexico et in Civitatum Unitarum regione australi. Cum *philadelphica* in supermercatibus germanis paene ignota sit, *peruviana* cum aliis tum ubertate pomorum extraordinariâ adhibetur ad res decorandas. Eadem praecipuê colitur in Africâ, Americâ australi, Indiâ, Iavâ et in totam partem mundi reliquam exportatur. Aliae terrae *Physalidis peruvianae* colendae sunt Australia et Kenia et Neozelandia et Francogallia meridionalis. Messis praecipua fieri solet a mense Decembri usque ad Iulium. In Germaniâ haec species plerumque venditur sub nomine generis, quod est *Physalis*. Rarius coluntur pomorum causâ *Physalis grisea* et *Physalis pruinosa*. At fructûs aliarum specierum huius generis sapore sunt minus iucundo. - Et in europaeis libris herbariis et in vetustis praeceptis Americae incolarum indigenarum *Physalides* dicuntur adhiberi posse ad morbos viae mictualis sanandos. Baciae *Physalis alkekengi* coccineae comedi possunt, sed a quibusdam auctoribus dicuntur esse venenosae. Planta ipsa propter calyces florum, qui sunt arancio colore, decoramenti causâ in deliciis est.

acinus phŷsalidis

254

v. acinus herbae vesicariae

acipēnsēr, -eris m.

266

Stör – sturgeon – esturgeon – esturión - storione

nomen. zool. Acipenser spec.

ThLL 01,415-416,27 V. *Diehl*: **acipēnsēr, vestustius acupēnsēr vel aquipēnsēr**, -is m. [*inc. orig. Th.*] *rara forma acipensis* MART.13,91 tit. et v.1 acipensem acc. eadem latere in corruptelis codicum PORPH.Hor.serm.2,2,47 et 48. ἀκκπήσιος *Graeci*. ATHEN.7p.294 F, ἀκκπήσιον GLOSS., ἀκκπήσιου LYD.mag.ind.2,14, *idem tamen* mag.3,63 ἀκκπήσιος acopienser POL.SILV. (chron.min.I) p.544,8. *c geminatur passim male. Quisnam piscis sit dubitatur (cf. A. Marx, PW 1260); constat eum fere gloriam habuisse cibi pretiosissimi, multa de eo*: MACR.sat.3,16,1 nec acipenser, quam maria prodigis nutriunt, illius saeculi delicias evasit et ut liqueat secundo Punico bello celebre nomen huius piscis fuisse, accipite ut meminerit eius PLAVTVS in fabula quae inscribitur Bacaria (bacch. *codd.*) ex persona parasiti...’haec ventri portatur pompa...qui mihi in mari acipenser (prior c del. P, ancipenser B) latuit antehac, cuius ego latus in latebras reddam meis dentibus et mandibulis (manibus *codd.*)’...haec sunt in dialogo de fato verba CICERONIS (fig.5)...’adlatus est forte Scipioni accipenser (prior c del. P), qui admodum raro capitur, sed est piscis, ut ferunt, in primis nobilis (hinc GLOSS.Plac.5,4,17 et 44,6 accipenser [accipiensēr] genus piscis ut raro inventum, id est nobile)...Pontius ‘Scipio’ inquit ‘vide quid agas (*i. noli multos in cenam vocare*), accipenser (acip. P) iste paucorum hominum est’...nec infitias eo temporibus Traiani hunc piscem in magno pretio non fuisse teste PLINIO Secundo (9,60)...sed non diu stetit haec parsimonia, nam temporibus Severi...SAMMONICUS SERENUS...scripsit gratiam eius video ad epulas quasi postliminio redisse, quippe qui...convivio sacro (*i. Caesareo*) animadvertam hunc piscem a coronatis ministris cum tibicine introferri. Sed quod ait Plinius de accipenseri (acip. P) squamis, id verum esse ...NIGIDIUS FIGVLVS ostendit, in cuius libro de animalibus quarto ita positum est “cur alii pisces squama secunda, accipenser (acip. P) adversa sit”. Haec Sammonicus. PAVL.FEST.2,13 aquipenser genus piscis (cf. NON.550 GLOSS.II18,44). PLIN.nat.9,60 apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser (acc. *nonnulli codd.*) unus omnium squamis ad os versis contra quam in nando meant, nullo nunc in elopem vocant (*scil.Apion cf. Athen.7 p.294 F*). GLOSS.II18,44 et *bis etiam*: aquipense γαλιός (γαλιός *vel galios codd.*) cf. Arcestr. Apud Athen.7 p.294E. GLOSS.III186,50 ἀκκπήσιον accipiens. LVCIL.1003 omnia in ista consumis squilla atque acupensere (accubans aere *codd.*) cum decumano CIC.fin.2,91 se acupensere maenae non antepone. 2,25 nec lapathi suavitatem acupenseri Gallonii Laelius anteponebat: Tusc.3,43 si quem tuorum adflictum maerore videris, huic acupensere (acip. *var./l.*) potius quam aliquem Socraticum libellum dabis? HOR.sat.2,2,46 haud ita pridem Galloni praconis erat acipensere mensa infamis. OV.hal.134 tuque peregrinis acipenser nobilis undis (*cf. PLIN.nat.32,145 et 153*). MART.13,91 ad Palatinas acipensem mittite mensas, ambrosias ornent munera rara dapes. AMBR.hexam.5,1,2 tibi suos fructus terra producit, tibi scaros et acipenseres. HIER.epist.45,5 de comeso acipensere gloriaris. V. *Diehl*.

Forcellini, tom.I, p.55, s.v. **ĀCĪPĒNSĒR**, eris, m. 3.; *et etiam acipensis, is*, apud Martial. Loc.inf.cit.; et aquipenser (eodem modo *incolo et inquilinus*, aliaque hujusmodi) apud *Paul.Diac.* p.22.13, ubi haec *Müller*: Acipenserem ab *acu* et *pesna*, id est *penna*, dictum esse, bene observabit *Salmas.* *Exerc.Plin.* p.941. col.2.a., nisi quod penna rectius crista, quam rostrum piscis dici videtur. Certe graecum ἀκκπήσιος e Latino, non Latinum e Graeco ductum est, ipso *Athenaeo* 7,p.294. f. teste. Hinc male nonnulli apud Martial. Leg. Acipensera, quae Graeca est positio; et qui accipenser, vel accipensis scripserunt duplici cc, male scripserunt. - Est autem piscis nobilissimus apud antiquos, magnoque in pretio et honore habitus, adeo ut a coronatis ministris, tibicine etiam concinente, eum in mensam inferre mos fuerit, ut scribit *Macrob.*2.Saturn.12. Afferens in testimonium ejus rei verba *Sereni Sammonici*. Plinius tamen temporibus nullo in pretio habebatur, quod miratur ipse 9.Hirt.nat.17.27.(60), et cf.32 *ibid.* 11.53.(145). Postea rediit ejus gratia ad epulas quasi postliminio, eodem *Sammonico loc.cit. teste. Lucilius* apud *Cic.*2Fin.8.24. O Publi, o gurges, Galloni: es homo miser, inquit. Coenasti in vita numquam bene, cum omnia in ista consumis squilla atque acipensere cum decumano. *Cic. Fragm. De Fato* apud *Macrob. ibid.* Acipenser iste paucorum hominum est. *Id.3 Tusc.18.43.* Huic acipenserem potius, quam Socraticum libellum dabis? *Horat.*2.Sat.2.47. Haud ita pridem Galloni praetoris acipensere mensa infamis. *Ovid.Halieu.132.* Tuque peregrinis acipenser nobilis undis. *Martial.*13.91. Ad Palatinas acipenserem mitte mensas. (*Acipensis* legitur etiam in titulo ejus epigrammatis). - *NB.* Haec ad usum vocis dicta sint. Quodnam vero piscis genus hoc nomine significetur, nihil certi affirmare possumus. Qui eundem ac helopem seu elopem esse putarunt, refelluntur auctoritate *Ovidii Halieu.* ubi alterum ab altero secernit, et *Columellae*, qui l.8.c.16. Scribit, solo Pamphylio mari helopem pasci. *Plin.*9.17.27./60) haec ait: Apud antiquos piscium nobilissimum habitus acipenser unus omnium squamis ad os versis: contra aquam nando meat. *Harduinus* ex MSS. legit *contra quam in nando meant*, hoc est contra quam in natando ceteri pisces omnes meant; nam illi quia squamas habent ad caudam versas, secunda squama nare dicuntur, at adversa acipenser, quia ad os versas squamas habet. *Rondeletius l.14.c.ult.* cum *Scaligero*, et *Aldrovando* l.4.v.9 arbitratur esse *storione* Italarum, sed hic fluvialis est etiam, nec solum marinus, nec squamas habet ad os versas. *Salmasius* quoque in *Exercit.Plin.p.1316.* diserte negat, acipenserem esse *storione*. Alii silurum esse putant, alii tursionem. Viderint Ichthyographi.”

Leitner (Helmut Leitner, Zoologische Terminologie beim Älteren Plinius, Hildesheim 1972, p.7 sq., Latinê reddo): **Nomen antiquum ad quam spectet speciem ichthyologicam.** Plinius maior in Historia sua Naturali de acipensere refert haec (PLIN.nat.9,60): “apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser, unus omnium squamis ad os versis contra quam in nando meant...” Sed nullus piscis est, cuius squamae a cauda versus caput sint versae. Itaque Thompsonio hic locus videtur esse corruptus, qui opinatur Plinium veterem errorem recepisse; nam quia acipenseri peculiaritas in eo sit, quod eius squamae in ossa conversae sint, sensus originalis huius loci videtur fuisse hic: “squamae in os<sa> conversae”. In catalogo piscium Plinius (nat.32,145) commemorat hunc piscem esse “peculiarem maris”; quae adnotatio est recta, sed acipenser ad ova parienda natando ascendit per flumina. Zoologi inter se consentiunt acipenserem Plinianum esse *Acipenserem sturionem*. Inhabitat maria europaea excepto Ponto Euxino. - 9,60 Plinius addit haec: “Quidam eum elopem vocant.” Synonyma esse acipenserem et elopem dicit etiam Athenaeus VII,p.294F.: Ἀπίων δ’ ὁ γραμματικός...τὸν ἔλοπα τοῦτον φησι εἶναι τὸν ἀκκπήσιον et PLIN.nat.32,153 hunc errorem corrigi propter textum Ovidii (Halieutica 96): “Helopem dicit (sc. Ovidius) esse nostris incognitum undis, ex quo apparet falli eos, qui eundem acipenserem existimaverint.” - Codices tradunt et formam aspiratam (helops) et non aspiratam (elops). Ovidius loc.cit. dicit: “pretiosus helops, nostris incognitus oris”. Similitudo autem horum piscium duorum est ergo permagna; nunc si verba Ovidii quadrare, secundum quae additamentum sit indicii falsam esse nominum aequationem, concludendum est elopem esse *Acipenseridarum* piscem minimum, i.e. *Acipenserem ruthenum*. Qui non invenitur nisi in Ponto Euxino et in regionibus Maris Interni orientalibus. Adiectivum, q.e. “pretiosus” (cf. LUCIL.fr.inc.51 M.: praclarus) et verba nat.32,153 allata optimè congruunt cum specie q.e. *Acipenser ruthenus*. G. Schmid sentit Plinium (nat.9,60) non loqui de *Acipensere rutheno*, sed de *sturione*, quia verba eius spectent ad *Acipenserem* in Mari Interno versantem. Etiam Aelianus n.a. VIII,28 sentit ἔλοπα esse *sturionem*. Athenaeus quidem acipenserem (ἀκκπήσιον) aequat elopi (ἔλλοψ), sed idem auctor indicat ἀκκπήσιον praedicari esse cibum delicatissimum; cum autem reverâ caro acipenseri sturionis sit sapidissima, licet opinari antiquâ aetate unum piscem cum altero esse confusum. Attributo, quod apud Ovidium in Halieuticôn lin.134 affertur (*tuque, peregrinis acipenser nobilis undis*) excluduntur species Acipenserum, qualis est *sturio* aliaeque, minores in Hadriatico tantum Mari habitantes.

Acipenser Ovidianus a Schmid determinatus est species, quae ab ichthyologis hodiernis appellatur *Acipenser stellatus*. Qui non invenitur nisi in Ponto Euxino Marique Asoviano et Caspico.

Etymon. Parum certum est. 8 explicationes propositae sunt:

(1) **Salmasius (1689):** Claudius Salmasius, i.e. Claude Saumaise, Plinianae Exercitationes, Trajecti ad Rhenum 1689, p.941) nomen derivavit ex verbis, q.d. acutus et *pesna > penna, pinna, i.e. *pinnis acutis instructus*. Sed acipenseris non habent pinnas acutas.

(2) **Forcellini (1771)** etymo Salmasii allato addit: „...bene observavit Salmasius...nisi quod penna rectius crista, quam rostrum piscis dici videtur.“

(3) **Anonymus (s.a.):** oci-, cfr *ociter*, (gr.) ὠκύς *celer, velox* et *pesna > penna, pinna, i.e. *pinnis celeribus instructus, celeriter natans*. At Acipenseris non celeriter natant.

(4) **Kirsch & Fordice (1899):** graece *akis*, apex, et *pente, quinque*, quod spectare videtur ad quinque series scutorum acrium, quibus corpus Acipenseris est obtectum.

(5) **Thompson (1947):** e graeco nomine piscis *akkipesios*, quod fortasse aequale est nomini aegyptio, q.e. *xipen-pennu* (Thompson 1947).

(6) **Marinelli (1973)** adnotat pinnam acipenseris caudalem in parte anteriore squamis ganoideis acribus esse obtectam, quae a gentibus indigenis adhibitae sint ad uncum hamatorium conficiendum. Si cauda acipenseris apprehensa geritur, his fulcris (squamis ganoideis) effici possunt dolores inexpectati. Itaque *Marinelli* partem nominis, quae est *-pens-* derivat a ppp. Verbi temporalis pendendi, q.e. *pensum*, i.e. *onus*. –

(7) **Delamarre (2003)** aliter explicat originem nominis piscis a nobis hic tractandi: **aci-pen-sera* (*Xavier Delamarre: Dictionnaire de la langue gauloise*. 2. Auflage, editions errance, Paris 2003). Tria etyma partialia sunt fortasse: *acri-* (dissim. ex *aci-*) „angulis/mucronibus acribus instructus“, *penno* „caput“ und *serra* „falx, sicilis“. Si haec etyma conveniunt, totum nomen valet: „(piscis) instructus aciebus acutis, capite, quod est tam incurvum quam falx“. Nomen esse potius celticum quam Latinum, verisimile est, quod hoc genus piscium in Latio defuisse videtur. –

(8) **Guasparri (2000)** aliter explicat originem nominis piscis a nobis hic tractandi: Ante rostrum quattuor cirri interdum arrecti, tenues (planati) dependent, quos Guasparri comparat cum acubus – *acupensis* est secundum hanc explicationem „piscis, in cuius parte anteriore cirri deorsum pendunt“ (*acuum pensum*). *Pensum* specialiter significat attributionem alicuius copiae – hoc in casu attributionem *acuum*. –

Familia *Acipenseridarum* est familia archaicorum piscium osseorum magnorum aut permagnorum. Qui vivunt in Europâ, Asiâ boreali centralique, Americâ boreali. Plerique sunt pisces marini, qui migratorii anadromi ad ova parienda ascendunt in flumina. Per exceptionem *Scapirhynchus* et *Acipenser fulvescens*, qui degunt in Americâ boreali, et *Acipenser ruthenus* semper manent in aquâ dulci. Acipenseridae praecipuê nutriuntur bestiis invertebratis, species eorum autem duae maximae, si adultae sunt, praecipuê aliis piscibus. – Notum est acipenseridas parere *caviarum*.

Acipenser sturio. In numerum notarum archaicarum *sturionis* refertur pinna caudalis *heterocerca*. Îdem piscis hodie valdê raro invenitur in Mari Atlantico boreo-orientali. Ultimae regiones eius ova pariendi sunt in *Gironde*, i.e. aestuario Francogalliae austro-occidentali. Videtur adhuc restare populationem *Acipenserum sturionum* in Ponto Euxino, quae fertur ova parere in *Rioni* flumine Colchidis. *Acipenser sturio* longitudinem assequitur 3,4 metrurum et pondus plus 300 chiliogrammaorum. Eius color variatur a fusculo-viridi usque ad caeruleo-nigrum; latera sunt lucidiora. *Acipenser sturio* persimilis est *Acipenseri oxyrincho*; hae species difficiles sunt inter se distinctu.

Conspectus. Statura similis est canis marini, pinna dorsalis est in remoto loco posteriore. *Sturio* est quinque seriebus longitudinalibus scutorum osseorum. In utroque corporis latere est una series 24-40 scutorum lateralium, quae sunt perangustê posita et partim unum alterum obtegentia. Accedunt duae series scutorum ventralium et una series scutorum dorsalium, quibus insunt tubera.

Nutrimenta. *Sturiones* nutrimenta in fundo aquae devorant. Quae sunt praecipuê varii vermes (*Annelida: Aphrodita, Tubifex, Nephtys, Styelaroides*), mollusca, cancri (cammari, Carcini maenades, amphipoda) necnon larvae culicum et pisciculi. Adhuc saeculo 19. in Mari Germanico et Baltico numerosi sturiones fuerunt in Mari Germanico atque Baltico, in Atlantico et in fluminibus idem in mare influentibus, qualia sunt Rhenus, Albis, Visurgis, Vistula. Destructione circumiectorum et fluminibus regulandis ventione navali necnon piscatione exaggeratâ factum est, ut *Acipenseris sturiones* in Germaniâ ubique interirent.

Disquisitionibus geneticis inventum est populationes *Acipenserum* in Mari Baltico fluminibusque in idem mare influentibus non constitisse e sturionibus, sed e *oxyrhynchis*. *Sturio* enim iam ante 1200 vel 800 annos rarescebat. Causa huius rarescentiae fuit deminutio temperaturarum aquae Maris Baltici inter spatium temporis glaciale minus (16. - 19. saeculum); sturio eget insigniter maioribus temperaturis quam *oxyrhynchus*. Eidem enim iam sufficit temperatura 13 graduum Celsianorum.

A.2010 decretum est, ut *Acipenser sturio* ad lîtus Maris Germanici fluminaque in idem mare influentia denuo vivere posset (*Consilium actionis nationale*, quo curatur *Acipenser sturio* tutandus et servandus). Iam curatur, ut *Acipenser oxyrhynchus* in Viadro et Mari Baltico novas sedes acciperet.

Acipenser ruthenus est altera species familiae *Acipenseridarum*. Cum idem sit 40-100 cm longus, *ruthenus* est gracili corpore et rostro infra posito et protensibilis. Color eius fundamentalis est obscurê griseus vel fuscus, eius venter est flaveolus vel albus cum nitore rubro. Rostro leviter sursum incurvato subest series transversa 4 cirrorum fimbriatorum, qui pertingunt usque ad marginem rostri anteriorem. Corpus *rutheni* obtegitur quinque seriebus laminarum ossearum, 11-17 scutis dorsalibus coloris eburnei acri pectine uncoque instructis et 60-70 scutis lateralibus, qui pertingunt a radice caudali usque ad operculum branchiae. 16-18 laminae osseae posita sunt inter pinnas pectorales et ventrales. Cuti insunt squamulae perparvulae. Pinna caudalis *rutheni* est – talis qualis omnium *Acipenseridarum* – heterocerca, i.e. asymmetrica; in eâ pinnâ pars superior longior est inferiore. Pinna dorsalis et analis sunt in corporis ultimâ parte quartâ.

Huso huso. Hic piscis est omnium *Acipenseridarum* maximus et habetur pro uno ex piscibus osseis maximis. Îdem invenitur in Ponto Euxino et Mari Caspico et in fluminibus, qui in illa influunt necnon prius etiam inveniebatur in Mari Hadriatico septentrionali. *Huso* more tradito praesertim capitur ad caviarum fabricandum, sed etiam ad comedendum. Propter piscatum immodicum et amissionem locarum ad ova parienda aptarum haec species *Acipenseridarum* hodie in periculo est, ne intereat. – **Conspectus.** *Huso* staturâ est *Acipenseridarum* longitudinali typicâ, instructus est quinque

seriebus scutorum osseorum et pinnâ caudali heterocercâ. In comparatione aliorum *Acipenseridarum* hic piscis est corpore solido atque compacto. Quae bestiae sunt colore obscurê-griseo vel caeruleo-griseo, ventre lucidiore, scutis osseis. Rostrum *husonum* Ponti Euxini est relativê breve et lâtê rotundatum, Maris Caspici magis longitudinale. Sicut in *Husone daurico* ôs est formae semilunaris tamque latum, ut pertingat usque ad marginem rostri. Ôs *husonis* contra ac ôs *Acipenserum* porro aperitur et quattuor cirri ante idem siti sunt e latere planati et fimbriati. Membranae branchiarum utriusque lateris sunt inter se coniunctae et in latere ventrali liberae. Nassa branchiarum instructa est 17-36 spinis. Contra ac *Huso dauricus* punctum dorsi summum positum est post primum scutum dorsale. 9-17 scuta dorsalia sunt rotundata, post pinnam dorsalem 48-81 radiorum nulla scuta sunt. 28-60 scuta lateralia inter se seiuncta sunt aut bene visibilia aut paene sunt scuta absorpta. Idem valet ad 7-14 scuta ventralia, quae in *husonibus* iuvenilibus insigniter apparent. Cutis scutis interposita maximam partem est nuda. Inter ânnum et pinnam analem 22-41 radiorum posita sunt nullum aut tria scuta. - Longitudo *husonum* puberum variatur inter 185 et 250 centimetra. At hae bestiae multo longiores fieri possunt, sed longitudines ab aliis auctoribus aliter indicantur. Plerumque indicatur longitudo summa 5-6 metrorum et pondus maximum unius tonnae. Ab institutione »FishBase« indicatur pondus maximum 2072 chiliogrammorum. Traditae nobis sunt relationes saec.19. scriptae, in quibus refertur de *husonibus* etiam maioribus, longitudinis 8 metrorum et plus trium tonnarum; tales autem relationes interim in dubium vocatae sunt. - Habitatio *Husonis husonis* complexa erat Pontum Euxinum et Mare Asovianum et Caspicum et Hadriaticum et flumina cum illis confluentia. - At interim haec species e Mari Hadriatico et Asoviano evanuit. In Ponto Euxini ultimi *husones* migrant ad ova parienda in Danubium, in Mari Caspico, in fluvios montium Uralianorum. Propter longaevitatem *husonum* singula individua adhuc inveniuntur in regionibus, ubi proles non iam potest propagari. Ne umquam absint *husones* in flumine *Volga*, curatur novis individuis imponendis. - In Danubio haec species prius adhuc usque ad Austriam inveniebatur, rarius etiam usque ad Germaniam; eo ipso *huso* fuit *Acipenserida* anadromus, qui migravit per spatium omnium maximum (per summum 2320 chiliometra). Loca ova pariendi omnium praestantissima sita erant prope litem hungarico-slovacum. Tota regio distributionis propter aggeres *officinae electricae Portae 1 et Portae ferreae 2* a.1972 et 1984 constructos quodammodo absecta est. Regiones Danubii, ubi *husones* ova pariebant, a.2003 adhuc prope litem bulgarico-dacoromanici inter oppida *Lom* et *Artschar* observatae sunt. Loca ova pariendi sita erant in profunditatibus aquae, quae fuerunt inter 9 et 22 metra, in silice et harenâ crassâ, in regionibus fluctûs insignis, saepe prope insulas fluminis. - **Modus vivendi.** *Husones* sunt contra ac plerique alii *Acipenseridae* venatores activi, qui in aquâ liberâ in profunditatibus plus 170 metrorum venantur et praecipuê nutriuntur aliis piscibus; inter quos pisces *Clupeiformes*, velut *Engraulis encrasicolus* in Ponto Euxino et species generum, q.s. *Clupeonella* et *Alosa*, in Mari Caspico et *Gobiidae* sunt praeda eorum principalis. Praeterea etiam mollusca variaque animalia crustacea devorantur nec desunt relationes de avibus aquaticis vitulisque marinis ab *husonibus* captis et deglutitis. Ad ova parienda *husones* immigrant in flumina. In Danubio *husones* originaliter usque in regionem germanicam ascendebant. Qui ova pariunt tertio aut quinto quoque anno. Migrare possunt per totum annum, sed tempus migrandi principale a mense Octobri usque ad mensem Novembrem et in mensibus Februario et Martio. *Husones* autumno migrantes hiemant in locis fluminis profundis et unâ cum vernali tempore migrantibus ova pariunt mensibus ab Aprili usque ad Iunium. Femina summum 7 miliones ovorum parit locis profundis et in fundo lapidoso et fluctu forti. Pisciculi post 8-10 dies exclusi fluctu agitantur secundo flumine, idque per spatium summum 60 chiliometrorum in die. *Husones* iuveniles per septem vel octo dies vitello nutriti 3 ferê centimetra longi incipiunt praedari larvas piscium. Aestate iidem praecipuê versantur in aquâ fluminis vadosâ et primo iam anno mare assequuntur, ubi manent usque dum pubescant. Mares pubertatem assequuntur aetate decem, summum 16 annorum, a feminis aetate 14 vel summum 20 annorum. Computatum est *husones* 4 metra longos esse centenarios. - **Usus.** *Huso huso* praecipuê capiebatur propter ova ad caviarum fabricandum adhibita, quae secundum nomen speciei russicum veneunt sub nomine *caviari Belugani*. Ad hoc accipiendum feminae ova pariendi causâ migrantes in regione orum fluvialium capiuntur. Caviarum *Beluganum* pro tam bono habebatur, ut chiliogramma eiusdem a.2009 circiter 8000 dollariorum constaret. Praeterea caro *husonum* praecipuê in mari captorum adhibetur. Propter ova maximê aestimata coluntur etiam hybridae, qui ab *husonibus* feminis et maribus *Acipenseribus ruthenis* inter se commixtis geniti appellantur *optimi*. - **Romani** *husonem* venabantur, qui ante 2000 annorum sat saepe inveniebatur in aquis Danubii, retibus, quibus studebant *husonem* agitare in aquam vadosam. Itaque Romani fuerunt primi omnium piscatores, quos *husones* cepisse complura metra longos nobis traditum est. - In testimoniis monasterii Benedictinorum Fuldensis vetustis *huso* in Danubio superiore captus maturê iam refertur fuisse unam ex annuis donis a *Vivilone* episcopo Passoviensi (739-744/745) et a *Gaubaldo* episcopo Ratisbonensi oblatis, quibus 400 ferê monachi victum sustentabant. Etiam postea usque in saeculum septimum decimum *husones* monasterio Fuldensi dono dati sunt. Nec defuit *huso* in Alcmonâ (*Altmühl*) fluvio Danubii secundario. *Megingoz* episcopus (991-1015) *Henrico I.* episcopo Herbipolitano (995/996-1018) *husones* misit in Alcmonâ captos, ut remuneraretur bonum vinum acceptum. More traditum etiam erat vesicam *husonis* natatilem adhibere ad glutinem fabricandum. Talis gluten habebatur pro optimo et adhibebatur a vinitoribus et textoribus sericariis, tonsoribus, coryphaeisque artis coquinariae medicinalisque. E vesica *husonis* natatili in arte populi religiosâ etiam conficiuntur opera ectypi filigrana, quae appellabantur imagines vesicae *husonum* (*Hauchbilder* sive *Hausenblasenbilder*).

Caviarum. (persicê: خاویار *Xāviār*) sunt ova purgata atque salita variarum specierum familiae *Acipensidarum*, quae praecipuê capiuntur in Ponto Euxino et Mari Asoviano et Mari poli borealis et Mari Caspico. Species frequentissimae

sunt *Acipenser ruthenus*, quae est minima, *Acipenser baerii*, *Acipenser gueldenstaedtii*, necnon *Huso huso*, quae est species omnium *Acipensidarum* maxima. Caviarum interdum appellatur *aurum nigrum*. Talia ova usque nunc plerumque accipiebantur *acipenseridīs* mactandis, quia ova nonnisi immatura stabiliora erant, quam ut tela gonadum subtilis salitione destrueretur. Secundum methodum ipsius AWI (*Instituti Alfredi Wegneri Investigationis Polaris et Marinae*) ex a.2014 caviarum fabricatur ex ovis, quae accipiuntur non *Acipenseridīs* necandis, sed destringendis. Interea ipsum AWI concedit ubique terrarum permissiones methodi ova stabiliendi, ut produci possit caviarum pretiosum ex ōvis, quae *Acipenseridā* vivo destringendo accepta sunt.

acrocōlēfium, -ī n.

168

Knie (des Pferdes) – stifle – grasset – babilla - grassella

est genu, artus genūs equi

ThLL 01,433,73-77: **acrocōlēfium**, i n. [*tractum esse videtur a vocabulo gr. ἀκροκωλύφιον vel -κωλοίφιον non tradito. cf. c. colyphium. Th.]* CHIRON.1,45 si quod iumentum coxam fregerit aut acrocōlefa aut supragambam. VEG.mul.3,1,2 ab acrocōlefo ad gambam ossa duo. v. acrum, acrocōlium, acron.

Forcellini, p.59: **ἈΚΡΟΚΩΛΕΪΪŪM**, ii, n. 2 est vocabulum compositum, ab ἄκρος summus, et κώληψ suffrago, cuius deminutivum est κωλήπιον, et significat partem pedis ad suffragine summa; *acrocōlia* vero sunt in infimo porci pede. Ita recte Schneiderus interpretatus est locum Veget.6.Veter.1.2 Ab acrocōlefo usque ad gambam (ossa) duo; a gamba usque ad cirros tibiales duo etc. *ibid.* interpretes.

James Noel Adams, Pelagonius and Latin veterinary Terminology in the Roman Empire, 1995, p.401: “**acrocōlefo**, -ī n. “When describing the structure of the hind-leg, Vegetius moves from the *acrocōlefo* (*stifle*) to the gamba (hock), and from there to the cirri tibiales...”.

acrōmia, -ae f.

168,174

Widerrist - withers – garrot – cruz – garrese

Otto Güthling, Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch-Lateinisch, Teil II Deutsch-Lateinisch, Berlin 1918, p.699: “Widerrist m. beim Pferde: acromia f.” - cfr Liddell-Scott, Greek-English Lexicon, p.58: ἀκρωμία, ἡ, ...in a horse, *withers*, X(enophon) Eq.(De equitandi ratione 1.11...

Acromia est transitus a collo ad dorsum exaltatus animalium quadrupedum (mammalium). Quae constat ex longis processibus spinosis primarum vertebrarum pectoralium, in quibus etiam oritur ligamentum nuchae. In equidis (equis, asinis eqs) infra et supra ligamentum nuchae sunt bursae synoviales. - Altitudine acromiae indicatur magnitudo equi aut canis, quia acromia capite demisso est punctum corporis altissimum ideoque est aptus locus mensurandi. Magnitudo solet mensurari taenia mensoria aut baculo mensorio. At hoc non valet ad bovem; in eo mensura magnitudinis corporis est altitudo ossis sacri. In nonnullis conseminiis equorum transitus a collo ad acromiam cognosci potest loco depressiore; qui theodisce appellatur „*Axthieb*“, i.e. *ictus asciae*.

acrōmium, -ī n.

201

Akromion – acromion – acromion – acromion

cfr Liddell-Scott, Greek-English Lexicon, p.58: ἀκρωμία, ἡ, *point of the shoulder*, acromion process, Hp.Art.I4...ἀκρόμιον, τό Hippocrates, Art.I6...” J.G.H.M.P., Lexicon anatomicum latino-germanicum, Lipsiae & Longosalissae 1743, p.7: “Acromium est processus scapulae superior. G. Der obere Theil des Schulterblatts, die Schulterhöhe oder das Haupt der Schulter.”

Acromion est processus ossis, punctum scapulae altissimum. In parte mediali, i.e. versus partem corporis mediam, acromion articulatione acromioclaviculari cum clavicula coniunctum est.

acrōtērion, -ī n.

499,500

Akroterion – acroterion – acrotère – acrotera – acroterio

ThLL 01,434,52-61: acroteria, -ōrum n.pl., ἀκρωτήρια. 1 VITR.5,12,1 *portus* naturaliter si sint bene positi habeantque acroteria sive promuntoria procurrentia. CIC.Att.5,12,1 *graece scr.* ἀκρωτήρια οὐρία. LIB.geneal. (chron.min.I) p.188,510 fugerant a facie eius in acroterium (VULG.iud.9,51 turris excelsa. πύργος ἰσχυρός). 2 GLOSS. ligatura (*sic*), ligamenta, ligatio (*sic*) articularum. VITR.3,5,13 membra omnia, quae supra capitula columnarum sunt futura, id est...tympana fastigia acroteria, inclinanda sunt in frontes suae cuiusque altitudinis parte XII. 3,5,12 acroteria angularia..., mediana. *nota*: LIB.gloss. Acrotilia articula. v. *Man, PW I 1208*.

Forcellini: **ἈΚΡΟΤΕΡΪŪM**, ii, n. 2. ἀκρωτήριον, Graeca vox, quae significat summitatem, extremitatem, verticem cuiuscumque rei (It. *sommità*, *cima*, *punta*; Fr. *sommet*, *extrémité*; Hisp. *cima*, *cumbre*, *extremidad*; Germ. *das Aeusserste einer Sache*; Angl. *the top*, *ridge*, *height*, *summit of any thing*). Occurrit autem fere semper in num. plur. ¶ 1. Acroteria dicuntur terrarum prominentiae vel cornua a Vitruv. 5. 12. 1. Portus naturaliter si sint positi, habeantque acroteria, sive promontoria procurrentia. ¶ 2. Idem Vitruvius 3. 5. 11. et seqq. acroteria enumeravit inter membra ea, seu ornamenta, quae supra capitula columnarum ponuntur, ut sunt *epistylia*, *zophori*, *coronae*, *tympana*, *fastigia*, *acroteria*, etc. Baldus in Lex. Vitruv. docet, intelligendas esse stylobatas, quae supra fastigia columnarum ponuntur, et parvas statuas sustinent. Alii intelligunt ipsas parvas statuas, seu sigilla, quae iisdem fastigiis imponuntur, v. g. capita leonina, aut humana, item integrae imagunculae, et alia huiusmodi ornatus gratia. *Salmas. ad Spartiani Pescenn.* 12. ¶ 3. Eodem loco Vitruvius cum *angularia acroteria* dixit, videtur significasse huiusmodi imagunculas, seu ornamenta in angulis fastigii posita, eaque tam alta esse jubet, quantum et tympanum medium, quod Ital. dici putamus *il frontispicio*; Fr. *fronton*; Germ. *Vorsprünge*; Angl. *the frontispiece*: cum vero *mediana* appellavit, notasse creditur ea, quae in medio ejusdem fastigii sunt collocata, quaeque octava parte altiora esse debere ait, quam sunt angularia....

Acroterium (graecê: τὸ ἀκρωτήριον, i.e. angulus summus, apex) est ornamentum architectonicum, quod adhibetur ad culmen aedis coronandum. Si architectus acroteriis utitur ad partes tecti obliquas exeuntes in angulis fastigii exornandas, eadem appellantur acroteria angularia.

Acroterion saepe invenitur in antiquis templis graecis et etruscis et romanis et in stelis sepulchralibus. Originaliter acroterion fuit orbis circularis ex argilla confectus et colore impictus, velut in Heraeo Olympiensi, postea etiam etiamque ornatus et uberius excolebatur, plerumque imagunculis plantarum adhibendis, velut *acanthi* et *palmulae*. Praeterea veniuntur acroteria prorsus plastica formae vasorum, tripodum, monstrorum fabulosorum, velut *grypsis* et *sphingis*, sed etiam acroteria figurarum humanarum – velut *Nicae* et *Amazones*. Exempla aedificiorum antiquorum acroteriis exornatorum sunt *priscum templum Apollinis Delphicum* aut *templum Asclepii Epidaurense*. Aetate antiqua acroteria – sicut etiam alia membra aedificiorum – variis coloribus ornata. Acroterium semper impositum est *arcae* lapideae, quo aequantur partes tecti obliquas. Acroteria etrusca partim ornata erant figuris. Acroterium etiam in architectura *renascentiae artium*, in *classicismo*, in *historismo* adhibebatur. Nequaquam solis in aedificiis publicis inveniebatur, sed etiam erat in usu architecturae profanae.

ācta diurna

590

Zeitung – newspaper – journal – periodico - giornale

ThLL 01,1409,54 s.v. ago -1410,16 **7 acta diurna: a Urbis** (DIO.CASS.57,12,2 τὰ δημόσια ὑπομνήματα. 57,23,2 τὰ κοινὰ ὑπομνήματα): CIC.Att.3,8,3 dum acta mensis Mai ad nos perferantur (epist.9,16,4 al.). 6,26 habebam acta urbana usque ad Nonas Martias. Epist.2,15,5 de Ocella parum...scripsisti et in actis non erat. 10,1,2 acta omnia mitti ad te (11,25,1. 12,8,1 ex actis, quae ad te mitti...scio, cognosse). 10,28,3 res urbanas actaque omnia ad te perferri. 12,22,1 perscribi 12,23,2 rerum urbanarum acta. 12,28,2 in re p. quid agatur, credo te ex eorum litteris cognoscere, ad te acta debent perscribere. VAL.MAX.2,9,4 nostrae urbis acta commemorare *nota*: SEN.benef.2,10,4 beneficium in acta non mitto (*i. non mando publicandum actis Urbis, cf. l.80*). 3,16,2 *nulla sine divortio acta sunt*. ASCON.Scaur.p.19 B. *ut in actis scriptum est*. Mil.p.32.44 *acta...totius illius temporis persecutus sum. ibid.* relatum in actis illo die nihil. 47.49, PETRON.53 actuarius, qui tanquam urbis acta recitavit. PLIN.nat.1ind.8 ex auctoribus: Muciano, Procilio, Verrio Flacco...Trogo, actis, Columella eqs. *similia saepius*. 2,147 lateribus coctis pluisse in acta eius anni relatum est. 7,60 in actis temporum divi Augusti invenitur...immolasse. 7,186. 8,145 actis p. R. testatum (10,5). QVINT.inst.11,3,17 iam vulgatum actis quoque: 'saucius pectus'. IVV.2,136 fient ista palam, cupient et in actorum spargere gaudes argumenta viri. TAC.ann.3,3 diurna actorum scriptura. 12,24 *id.* facile cognitu et publicis actis scriptum. 13,31 res illustres annalibus, talia (*i. memoria minus digna*) diurnis urbis actis mandare. PLIN.epist.5,13,8 leges ipsum *principis librum*: est in publicis actis. 7,33,9. 9,15,2. nobis...rusticis urbana acta perscribere. Paneg.75 quae vos, patres conscripti...inpublica acta mittenda et incidenda in aere censuistis. SVET.Iul.20 primus...instituit, ut tam senatus quam populi diurna acta confierent et publicarentur. Tib.5 in fastos actaque in publica relatum est. Cal.8.36 in acta...referrit. SOL.1,29 consulatu eorum olympias septima et ducentesima actis publicis adnotata est. 33,14 quod...actis...urbis continetur. VOPISC.Prob.2,1 v.p.1408,75 LAMPR.Comm.15,4 omnia...actis urbis indi. Alex.6,1 ex actis urbis: *seq.verba CAPITOL.*Gord.4,8 publicis actis eius nomen insereret. **b imperatorum, privatorum, al. (ephemerides)**: PLIN.epist.3,8,11 habes acta mea tridui (*narravit, quae tribus diebus egerit*). SVET.Dom.20 praeter commentarios et acta Tiberi Caesaris nihil lecitabat. AVREL.ad Front.p.70,17N. Tridui acta mea ad te...possum dimittere. CASSIOD.var.11,22 *inscr.* de scriniario actorum *in textu*: Castellum nostra auctoritas...actorum scriniarii curam praecepit obtinere (ab actis v.infra) DARES 44 sicut acta diurna *belli Troiani* indicant, quae Dares descripsit. **8 v a r i a**: TAC.dial.37 haec vetera, quae...a Muciano contrahuntur, ac iam undecim...actorum libris et tribus epistularum...edita sunt (v. PW I 295). PLIN.nat.pr.2 ut in quaedam acta exeat *epistula nostra* IVV.7,104 quis dabit historico, quantum daret acta legenti?

ācta diurna n.pl. *syn. ephēmeris*, -idis f.

Acta diurna nostrā aetate est collectanea textuum, quae periodicē publicantur et spectant ad res praesentes et universales. Insunt complures textus conclusi, qui appellantur symbolae vel relationes actorum diurnorum. Eduntur etiam acta diurna interretialia.

Historia. *Acta diurna Fuggeriana* circa annum 1589 exorta continebant singula folia a variis hominibus missa, in quibus relationes scriptae erant. Collectiones foliorum mittebantur subnotatoribus. Haec Acta diurna Fuggeriana a *Katrin Keller* e. al. usque ad a.2016 in Universitate Vindobonensi collecta et ad rationem digitalem redacta sunt.

Prima collectio nuntiorum digna, quae nomine actorum diurnorum appellarentur, fuit *Relation aller Fürnemmen und gedenckwürdigen Historien*. Quae acta diurna a *Iohanne Carolo* condita sunt et ex secunda aut tertia septimana m. Septembris a.1605 semel in septimana Argentorati in Alsatia edita sunt.

Prima acta diurna, quae revera cottidie edita sunt, condita sunt a.1650 Lipsiae. Quidam typographus nomine Timotheus Ritzsch m.Iulio a.1650 primum omnium publicavit *Die Einkommenden Zeitungen*. Quae edebantur sex diebus in septimana. A.1703 primum editum est *Diarium Vindobonense*, i.e. *Acta Diurna Vindobonensia*. Quae sunt acta diurna totius orbis terrarum vetustissima, quae adhuc editur. - Acta diurna frequentissima facta sunt saeculi vicesimi prima parte dimidia. A.2011 in Germania fuerunt 390 acta diurna, quorum 369 editi sunt cottidie et 21 septimanatim.

*actīnia, -ae f.

135

Seeanemone – anemone – anémone – anémone - anemone

Otho Fridericus MÜLLER, Zoologia danica seu animalium Daniae et Norvegiae rariorum ac minus notorum .. Hauniae 1789, p.9: "ACTINIA VARIANS. ACTINIA laevis, incarnata, aut cinereo virescens, cirrorum basi albida, ore plicato".

Actiniae sunt bestiae marinae invertebratae, forma cylindri, 6 radiis instructae, semper solitariae, quaeveniuntur ab aqua vadosa usque in abyssos. *Actinia* est genus, quae spectat ad familiam *Actiniidarum* et ad ordinem *Actiniariorum* et ad classem *Anthozoorum*. Ordinis participes sunt plus 1200 species, quarum 60 vivunt in aquis europaeis.

***actīnidia, -ae f.**

258

Kiwi – kiwi, chinese gooseberry – kiwi – kiwi - kiwi

Fructūs complurium specierum generis *Actinidiae*, familiae *Actinidiacearum* nomine vulgari appellantur *Kiwi* aut *grossularia sinica*. Omnes hae species oriundae sunt ex Asiâ orientali. Hodie in tabernis et supermercatibus veneunt species, quae sequuntur:

- *Actinidia deliciosa* – quae species nobis fert maximam partem fructuum *Actinidiae* generis (nomen mercatorium: „*Kiwi*“).
- *Actinidia chinensis* – nomen mercatorium: „*Kiwi Gold*“.
- *Actinidia arguta* – species gelus patiens, fructus parvi, nomina mercatoria „*Kokuwa*“ et „*Weiki*“ et „*Maki*“.
- *Actinidia kolomikta* – species gelus patientissima, sed ad culturam commercialem parum apta, quia fructus sunt nimis parvi et celeriter decidunt.

Fructus actinidiae primo apud nos appellatus est *grossularia sinica* („*chinesische Stachelbeere*“, cfr angl. „*chinese gooseberry*“). *Actinidia* oriunda est ex regione fluminis Sinarum boreo-orientalium, cuius nomen est Jangtsekiang. In silvis ibi sitis actinidia crescit robusta planta lignea arbores scandens. Nomen *Actinidiae chinensis* originalis sinicum fuit *Yang Tao*. At hoc nomen historicum saec.19. usitatum in sermone Sinensium hodierno vix adhibetur. Periculum est, ne confundatur cum *Averrhoa carambola* (*Yang Tao*, 杨桃). Nomen actinidiae, quod hodie in Sinis et Taivania omnibusque in terris sinophonis plurimum adhibetur, est *Mi Hou Tao* pro actinidiis indigenis (猕猴桃) et *Qi Yi Guo* pro importatis (奇异果). Fructus actinidiae a.1904 a magistra quadam in Sinis versata in Neozelandiam est introductus ibique magis magisque gratior facta est. A.1952 *Actinidia deliciosa* incepta est exportari ex Neozelandia primo in Angliam, ubi in mercatu fructuum insolito comprobabatur, et mox etiam in Europam continentalem et Americam borealem est exportata. A.1959 Londinii actinidia est appellata „*Kiwi*“, secundum nomen avis neozelandicae. In Germania annis septuagenariis exeuntibus et ineuntibus annis octogenariis actinidiae fuerunt poma gratissima. Spatio annorum, qui fuerunt ab a.1972 usque ad a.1981, consumptus horum fructuum a 900.000 actinidiis exactus est ad 85 miliones. Tamen alii aliter senserunt de qualitate actinidiarum: Wolframus Siebeck coquus televisorius et criticus gastronomiae de actinidia iudicavit severissime istum fructulum esse molliculum atque insipidum, immo omnino inutilem.

***actīnium, -ī n.**

814

Actinium - actinium – actinium – actino – attinio

cfr Liddell-Scott, s.v. : ἀκτίς, -ῖνος (ī longum!). -

Actinium est chemicum elementum radioactivum, eius symbolum est Ac, numerus ordinis est 89. In systemate elementorum periodico actinium inest gregi IUPAC tertio, i.e. gregi scandii. Hoc elementum est metallum particeps periodi septimae. Secundum hoc elementum denominatus est grex actinoideorum, quae sunt 14 elementa idem sequentia. Actinium a.1899 ab *Andrea Ludovico Debierno* inventum est *pissuranitam* perscrutato; idem chemicus Francogallus actinio primum adscripsit similitudines *Titanii* aut *Thorii*; nomen elementi propter eius radioactivitatem derivavit a voce graeca, q.e. ἀκτίς i.e. *radius*. A.1902 *Fridericus Giesel* inventionis Debierneanae ignorans idem elementum invenit et scripsit idem simile esse *Lanthano*; appellavit elementum *Emanium*, verbo Latino *emanandi* usus ad radios ab hoc elemento emissos alludens. Cum a.1904 chemici cognoverunt Actinium et Emanium esse idem elementum, praelatum est nomen Debierneanum, quia Francogallus elementum prius invenit quam Germanus.

***actīnoīdea, -eōrum n.pl.**

814

Actinoīde, Seltenerdmetalle – actinides (rare earth) – actinides – actinidos (tierras raras) – attinidi

Actinoīdea (i.e. elementa Actinio similia; graece: desinentia -οειδής „similis“) est nomen gregis elementorum chemicorum systematis periodici inter se similia. In huius gregis numerum referuntur Actinium, Thorium, Protactinium, Uranum, et transurana q.s.: Neptunium, Plutonium, Americium, Curium, Berkelium, Californium, Einsteinium, Fermium, Mendeleevium, Nobelium, Lawrencium. Omnia elementa actinoīdea sunt metalla.

āctor, -ōris m.

542

Schauspieler - actor – acteur – actor - attore

ThLL 01,446,7-41, s.v. actor: **2 qui fabulam agit**: PLAVT.Bacch.213 non res sed actor mihi cor odio sauciat. TER.Haut.12 me actorem dedit, si (sed Ac) hic actor tantum poterit a facundia. Phorm.10 actoris opera magis stetit quam sua *fabulam*. 33. ACC.did.14 actoribus manuleos, baltea, machaeras. VARRO ling.5,178. 6,58. 6,77 a poeta fabula fit, non agitur, ab actore agitur, non fit. CIC.div.in Caec.48 ut in actoribus Graecis fieri videmus, saepe illum, qui est secundarum aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum summittere.

Sest.116 ille maximus ludius non solum spectator, sed actor et acroama. 118.121.de orat.1,118 *nullae lites cogant homines sicut in foro non bonos oratores, item in theatro actores malos perpeti.* 1,128 vox tragoedorum, gestus paene summorum actorum est requirendus in *oratore* 1,156. 2,34. 2,194 neque actor sim alienae personae sed auctor meae. 3,102 rep.4,13 Aristodemum tragicum item actorem. Ad Q.fr.1,1,46 tamquam poetae boni et actores industrii solent. HOR.epist.2,1,204 quibus oblitus actor cum stetit in scaena ars 193 actoris partis chorus officiumque virile defendat. OV.rem.756 quid caveas actor quid (qua R) iuuet arte docet. LIV.7,2,8 *Livius* suorum carminum actor (VAL.MAX.2,4,4). 7,2,12 actores Atellanarum. 24,24,2 Aristoni cuidam tragico actori. VITR.5pr.4 a[u]ctorum pronuntiationes 5,7,2 tragici et comici actores in scaena peragunt. SEN.epist.115,15 populus ad eiciendum et actorem et carmen consurrexit. QUINT.inst.2,10,13 actores comici. 11,3,4 scaenici (6,1,26). 11,3,74. 11,3,178 maximos actores comoediarum (3,8,51). PLIN.epist.7,17,3 quae (tragoedia) non auditorium, sed scaenam et actores...lyrica quae non lectorem, sed chorum et lyram poscunt. SVET.Calig. In Laureolo mimo, in quo a[u]ctor prropriens se sanguinem vomit. GELL.11,9,2 fabularum. APVL.met.2,26. SCHOL.Iuv.1,35 mimicus 3,177 mimorum. AMBR.Hel.13,47 tragoediarum. AVG.civ.2,11 scaenicos actores earundem fabularum. Ibid. tragicum. 2,14 deorum infamentur actores, honorentur auctores. Ibid. poeticarum fabularum (2,13). 2,27. 2,29 actores criminum divinarum. MART.CAP.5,543 quo (gestu) scaenae placere videntur actores. PS.ASCON.div.in Caec.p.119B. CARM.epigr.411,3 <quar>tarum in mimis saltantibus utilis actor.

āctor, -ōris m.; syn. **histrīō**, -ōnis m.

Actor sive histrio est artifex, qui loquelā et vultu et gestibus in scaenā aut in cinemate aut in emissione televisoriā personam gerit.

āctrix, -īcis f.

543

Schauspielerin – actress – actrice – actriz - attrice

syn. ***histrionissa**, -ae f. cfr Girolamo Fiorentini, Comoedio-crisis sive theatri contra theatrum censura, Lugduni 1675, p.278: «vocem histrionissae mulieris audire, nocentius est animae quam corpori, audire vocem basilisci».

Actrix sive histrionissa est mulier artifex, quae loquela et vultu et gestibus in scaena aut in cinemate aut in emissione televisoria personam gerit.

āctus, -ūs m.

968

Satz – set – manche – manga - set

Holzer, Societas Latina 1938, p.21: comprehendit VI ludos

Actus ludendi in rebus athleticis dicitur pars lusus. Praecipue in generibus athleticis folliariis et pilaribus, e.g. in teniludio, lusus dividitur in singulos actūs. In teniludio actus est finitus, si lusor primus sex lusūs vicit.

actūs poenālēs

933

Fouls, Strafen - fouls, penalties – fautes, pénalités – faltas, penalizaciones – falli, penalità

Actus poenalis in rebus athleticis est actus, quo athletes transgreditur normam sive regulam ludendi. Si qui lusor inter lusum negligit officia sua propria aut iura adversarii, si ratione illicita impedit lusorem adversarium. Plerisque in generibus lusus athleticus propter actum poenalem lusus ab arbitro interrumpitur. Pro regulis ludendi et gravitate actus poenalis lusor punitur. Poenae sunt commoda manipuli adversarii, e.g. in pedifolio pulsus sive iactus liber,puncta poenalia aut poenae personales additiciae, quales sunt charta flava (monitio), charta rubra (exclusio), poena temporis (exclusio temporalis).

aculeus, -ī m.

142

Stachel – sting - aiguillon – aguijón - pungiglione

ThLL 01,456,76: **aculeus**, -ī m. ... (lin.82sqq.) **1 proprie: A bestiarum:** GLOSS. κηφήνος μέλισσης σκορπίων, quo pungunt apes et vespae aliaque animalia eiusmodi. **1 insectorum:** COLVM.1,5,6 infertis aculeis armata...animalia, quae in nos densissimis examinibus involant. PLIN.nat.11,96 *insecta* quae aculeis in alvo armantur (*ibid.* cui telum in ore) illis...ultionis causa datum est, his aviditatis. 97.100 quibusdam aculeus ...in ore (*ibid.* in cauda spiculum) 165 dentium vice...insectis. 173 quibus in ore fistulosus, his nec lingua nec dentes. 20,133 araneorum, apium, crabronum, vesparum. **apium:** CIC.Tusc.2,52 apis aculeum sine clamore ferre non possumus. SEN.clem.1,19,3 COLVM.9,10,1 PLIN.nat.11,27,52.58.60 aculeum apibus it natura, ventri consertum, ad unum ictum (*cf. l.15*). 173. **vesparum:** PHAEDR.app.29,8...**crabronum:** PLIN.nat.11,74. ...**muscarum:** PLIN.nat.11,100 hebetes neque ad punctum, sed ad suctum. HIER.vita Pauli 3 AVG.c.Iul.op.imp. 4,129. SVET.vita Verg.p.58 Reiff *culicis:* (*cf. CVLEX* 184 acumina. *186 telo*). **in imagine:** CIC.Flacc.41 mortuus est testis aculeo iam emisso ac dicto testimonio (*cf. p.458,23*). LIV.23,42,5 te (Hannibalem) ad unum modo ictum (*cf. l.9*) vigentem velut aculeo emisso torpere. CVRT.4,14,13 quae (*temeritas*) ubi primum impetum effudit, velut quaedam animalia emisso aculeo torpet. AMM.17,4,11 *Aegyptii* per...speciem apis...indicant regem, moderatori cum iucunditate aculeos quoque innasci debere..ostendentes...

Aculeus apum venenosus est aculeus defensorius. Qui evolutione phylogenetica procedente exortus est ex apparatu ova pariendi. Itaque semper tantummodo feminae, i.e. apes reginae et operariae, habent aculeum. Fuci, i.e. apes masculinae, non possunt pungere. - *Symphyta*, quae sunt vespae, quarum larvae in plantis vivunt, aculeo utuntur ad plantas pungendas, in quibus ova deponant; *Ichneumonidae* ovum corpori imponunt alicuius bestiae hospitis. Vespae, quae ab entomologis appellantur *Sphéciformes*, aculeo utuntur ad bestiam veneno imbuendam, ut debilitetur. Deinde ova bestiae imponunt, ut postea larvae exclusae bestia vivente sed debilitata se nutriant. At apes aculeo non utuntur nisi ad se defendendas. Hoc maxime valet ad apes mellificas et bombylios civitatem suam defendentes. Cum autem aculeus apis

mellificae uncis instructus sit, adhaerescit in cute hominis alteriusque animalis sanguinis calidi impuncta, ut apis moriatur. Uno ictu apis mellificae 0,1 milligramma veneni sanguini hominis infunduntur. - A plerisque apibus feris aculeus non adhibetur nisi eadem sentiunt sibi periculum imminere, e.g. si digitis comprimuntur. Plerumque punctus apium ferarum non magnum dolorem efficit neque est periculosus, nisi homo est allergicus. Aculei *Hylaeorum* et *Andrenarum* infirmiores sunt, quam ut pervadant cutem humanam. In terris tropicis sunt apes aculei expertes (*Meliponini*), quae se defendunt mordendo et substantiis secernendis.

acūpictūra, -ae f.

565

Stickerei – embroidery – broderie – bordado - ricamo

ThLL 01,468,40-42: **acūpictūra**, -ae f. CAES.AREL.reg.ad virg.42 (Migne 67,1116) plumaria et acupictura et omne polymitum ...numquam in monasterio fiant. cf. acupictus *sub* acus 14. *Klotz*.

syn. ars *acūpictōria [Vilelmus Smits: Liber Exodi, Vulgatae editionis, versione Belgica, Antverpiae et Amstelodami, a.1760, Index III rerum memorabilium: **acupictoria ars**. - cfr Assertiones Medicae, Fasciculus secundus, Wirceburgi 1602, p.29: **ars** scriptoria, pictoria, vitripictoria, **acupictoria**, statuaria, etc.]

Acupictura est ars fabrilis, qua materia (materia textilis, corium, charta) filis pertrahendis aut insuendis exornatur. Sunt permultae rationes variae acu pingendi.

Historia. - A Sinensibus acupictura antiquitus colebatur neque ignota fuit antiquis Indis et Aegyptiis. Cum iidem acu pingentes nondum figuras delineaverunt nisi geometricas, Assyrii primo figuras bestias hominumque in vestimentis et aulaeis acu pinxerunt. Ab iis Graeci, a Graecis Romani acupicturam didicerunt, quorum postremi eam appellabant *opus phrygium*. Eadem ars media aetate in monasteriis colebatur ad vestimenta sacerdotalia, praesertim paramenta. conficienda. - Rara exempla, quale est germanicum amiculum Imperatoris coronandi, sunt testimonia summae artis acupictoriae. Una cum cultura animi etiam acupictura paulatim venit in manus saeculares. Primo in Anglia, deinde in Burgundia saec.14. haec ars summum florem assecuta postea paulatim usque ad aetatem nostram delapsa est, ubi nunc in quibusdam officinis artificiosis colitur cum cura subtili, e.g. in Berolinensi *officina Bessert-Nettelbeckiana*. - Mirum genus acupicturae et rarum fit capillis humanis adhibitis, quibus propter tenuitatem et laevitatem et fulgorem eximium fabricari possunt opera, quae ipsa serica aequant subtilitate sua. Acupictura capillaris adhuc in Sinis exercetur, ubi ante plus 1300 annorum in provincia *Jiangso* exorta est. Relatum est saec.19 capillos humanas adhibitos esse ad acupicturas in Mexico necnon in Francogallia et Germania.

acus, -ūs f.

527,566,567,568,578,712,912

Nadel – needle – aiguille – aguja – guglia

ThLL 01,468,68 **acus**, -ūs f. et m... 469,7 sq.: **I i.q. ραφίς, βελόνη instrumentum:** CIC.Scaur.20 neque acu quaedam enucleata argumenta conquiram (cf. HIER.adv.Ruf.3,42 linguam veriloquam discriminati acu confoderunt). VARRO rust.1,48,1 arista, quae ut acus tenuis longa eminet e gluma. PLIN.nat.28,179 reperitur in latere leporis os acu simile. **1 pungendi figendique instrumentum:** CIC.Mil.65 quod (*vulnus*) acu punctum videretur...(lin.34) **2 crinium comendorum instrumentum (discerniculum), quod hasta recurva est.** OV.fast.2,560...(lin.44) **3 crinium retinendorum ornandorumve instrumentum...**(lin.60) **4 suendi instrumentum...**HYG.fab.274 Belone prima acum reperit quae graece βελόνη appellatur. PACIAN.epist.3,2,5 vestis sinu plicante subsuavit aut acu inserente reparatur. ... (lin.62) **apud medicos:** CELS.5,26,23 quo saepius acus corpus transsui. 5,26,24 extrema pars eius (*fasciae*) inferioribus acu adsuenda est. ... (lin.72) **praecipue in arte phrygionia:** TITIN.tog.4 frygio fui...reliqui acus aciasque ero et erae (cf. PETRON.76 v. *infra* p.470,33). VERG.Aen.9,579 pictus acu chlamydem 11,777 pictus acu tunicas et barbara tegmina crurum. OV.met.6,23 seu pingebat acu *Arachne* scires a Pallade doctam. SEN.Herc.O 665 nec Maeonia distinguit acu, quae Phoebeis subditus eurus legit Eois Ser arboribus. PLIN.nat.8,196 acu facere id (*vestes pingere*) Phryges invenerunt. VAL.FL.2,410 *Hypsipyle* servati genitoris conscia sacra pressit acu currusque pios. 6,526 barbarica chlamys ardet acu. SIL.7,79 ferimus...pulchrum...et acu et subtegmine fulvo, quod nostrae nevere manus, venerabile donum 15,427 *antrum* acus simulavit in ostro. MART.8,28,17 Babylonos picta superbae texta, Semiramia quae variantur acu. 14,150 victa est pectine Niliaco iam Babylonos acus. 9,13,3 nomen Acidalia meruit quod harundine pingi, quod Cytherea sua scribere gaudet acu. LAMPR.Heliog.27,4 ita ut de acu aut de textili pictura exhiberentur mantelia. CLAVD.8,590 auget acu meritum picturatumque metallis vivit opus. Pros.1,247 hic elementorum seriem sedesque paternas insignibat acu. CORIPP.Iust.1,280 subiectasque ordine gentes pictor acu tenui multa formaverat arte. CARM.epigr.1150 pictor acu...notus in arte sua. **fort. huc pertinet fere acu pictus cf. acupictura:** AVG.quaest.in hept.II 177,11 (exod.27,16) *tegumen* de hyacintho et purpura et cocco neto et bysso torta, varietate acu picta. *ibid.* ut *velamen* opere acu picto quattuor illis coloribus variaretur. 177,12 et 18. ISIS.orig.19,22,22 acu picta vestis, acu textilis vel acu ornata eadem et Phrygia. (470,14sq.) **5 varii usus instrumenta: ...laxandi texta...findendi folia papyri...** (470,31sq.) **6 proverbialiter:** PLAVT.Men.238 si acum credo quaereres, acum invenisses, si appareret, iam diu. Rud.1305 tum tu mendicis es? Tetigisti acu. PETRON.76 ab acia et acu mi omnia exposuit. MART.8,71,10 nonus *annus* acu levius vix cocleare tulit (*vix spectat ad acus, -eris*). VVLG.Math.19,24 facilius est camelum per foramen acus transire (Marc.10,25 Luc.18,25). IVVENC.3,524. HIER.epist.120,1 cf. 123,15 per angustias acus transire poterant. al. ...

Acus est instrumentum fabrilis tenue et longitudinale ex materia dura fabricatum (prius ex ossibus, hodie plerumque metallo), apice finali instructum. Acus appellantur etiam aliae res, qui sensu laxissimo forma et usu sunt simili.

Acus *uncinulata in parte finali instructa est uncinulis, quibus filum recipitur et per maculam trahitur. Cum verbum temporale uncinandi iam exstet (spectat ad pisces uncinu capiendos), artem vestimenta acu uncinulata texendi ausim nomine novato appellare **uncinulare*, artem autem substantivo verbali **uncinulationem* (i.q. theod. *häkeln*, angl. *to crochet*, fr. *faire du crochet*, hisp. *hacer ganchillo*, ital. *fare al uncinetto*). Ut tria exempla fingam: *Mater infanti iacculam *uncinulavit*. - *Filius dono accepit thoracem laneum *uncinulatum*. *Studentes in auditorio universitatis inter*

acroasin taedio audiendi affecti tibialia uncinulabant. Cara Lectrix, care Lector, quid tibi videtur de hoc verbo novato deque sententiolis exemplaribus? Placentne?

Acus sutoria instructa est ea parte finali, quae est apici adversa, instructa est foramine. Talis acus utilis est ad duas materias filo inter se coniungendas, plerumque textiles. Haec actio denominatur *suere*. *Acus sutoriae* etiam adhibentur ad acupicturas conficiendas. Homo suens primo filum sat longum (quod dicitur *acia*, cfr proverbium PETRON.76: *ab acia et acu mihi omnia exposuit*) per foramen acus movetur (raro etiam nodo eidem affigitur). Haec actio simplicior fit **infilaculo*, i.e. instrumento infilandi adhibito. Deinde duae materiae eo loco una alteri imponitur, quo oportet filo connectantur secundum lineam, quae postea fiet sutura. Tum apice acus in lineae initio utraque materia perpungitur et filum paene totum per utramque materiam trahitur. Nunc compluribus ictibus acus huiusmodi vicissim primo ab uno deinde ab altero latere secundum suturam materiae percussae inter se coniunguntur. - Iterum iterumque fit, ut acus sutoriae aut fragmenta earum negligentia in corpus humanum invadant ibique maneant. Multi homines hoc non animadvertunt nisi apud medicum, qui acum invenit in imagine radioscopica. Si hoc fit, cogitandum est de ablatione operativa. - Acus sutoriae saeculis prioribus variis e materiis componebantur; annis sexagenariis et septuagenariis saeculi proximi praeteriti adhuc adhibebantur acus e metallis inter se ligatis fabricatae, e.g. ex nicolo et chromio et aliis allergogenicis. - **Acus triangulata**, vel acus pellionis, non est capite rotundo, sed triangulato. Quia eadem materia non extenditur, sed dissecatur, suturae manuales eadem confectae minus sunt durabiles. Acus triangulata non adhibetur nisi in materiis pelliceis, quae constant ex corio crassissimo ideoque perdifficiles sunt perpunctu. Annis prioribus talis acus a pellionibus adhibebatur imprimis ad pelles carpentariorum ponderosas et opertoria pellicea (velut ursina) suenda. Pelliones Hungari utebantur acubus triangulatis, quas laborantes iterum iterumque acuebant, ut suerent amicula sua agnina *bundas* appellata, quae erant densissime et uberrime acu picta. At cum pelliones inciperent uti levioribus pellibus agnorum generis Merino, non iam potuerunt suere acu triangulata, quia ictibus eiusdem corium tenere discinditur. Quia hodie praeferuntur coria leviora et molliora, oportet desistere ab acu triangulata adhibenda. - In re nautica, si panni velorum manu consuuntur, sartores adhibent acus triangulatas, sed acies aerum sunt obtusae. - Instrumenta suendi manualia sunt *digitabula* et *anuli sutorii*. *Acus sutoriae* et *acus capitatae* reconduntur *pulvinis sutoriiis* et *arcula sutoria* et *patina magnetica*.

**GLOSSARUM
ORBIS PICTI HEXAGLOTTI
PARTEM QUARTAM
CONSCRIPSIT
LEO LATINUS**

CHRONOGRAMMATA DEMMINGIANA

LEGERE

PAVPERES AC TORTAS REPETITIONES

SALTEM S.V.V. TAEDET NVNC ESSET NECESSE

CESSARE

HDF

Kurz und bündig zum 15. Januar 2022

MOLIÈRE

POETA FRANCOGALLICVS

HODIE ANTE OCTOGINTA LVSTRA PARISIIS NATVS

Jean-Baptiste Moliere, französischer Dichter, wurde heute vor 400 Jahren geboren.

HDF

In der Spielzeit 2014/15 habe ich den eingebildet Kranken in meiner niederdeutschen Übersetzung aus dem Urtext im Kleinen Haus des Theaters Münster gespielt. Münstersche Grüße!

CHRONOGRAMMATA ROESSLERIANA

Jean-Baptiste Poquelin
alias
Molière

* 15. Januar 1622 in Paris
† 17. Februar 1673 in Paris

QVADRINGENTIS ANNIS ANTE
XVIII KAL. FEBRVARIAS LV TETIAE NATVS
IOANNES BAPTISTA POQVELIN ALIAS MOLIERE
HISTRIO ATQVE EGREGIVS POETA SCAENICVS

MMXXII

DESMOND TVTV
E VITA EGRESSVS

MMXXI

Heinrich Schliemann

* 6. Januar 1822 in Neubukow

† 26. Dezember 1890 in Neapel

QVATER QVINQVAGINTA ANNIS ANTE
 VIII IDVS IANVARIAS NATVS
 HENRICVS SCHLIEMANN
 ARCHAEOLOGVS NOBILIS
 INVENTOR VRBIS TROIAE AETATIS AENEAE

MMXXII

Am 6. Januar vor zweihundert Jahren wurde Heinrich Schliemann geboren –
 der berühmte Archäologe und Entdecker des bronzezeitlichen Trojas.

Johannes Kepler

* 27.12.1571^{jul.} in Weil der Stadt – ab 1.1.2022 „Keplerstadt Weil der Stadt“
 † 15.11.1630^{greg.} in Regensburg

QVINQVIES NONAGINTA ANNIS ANTE
 DIE SANCTI IOANNIS EVANGELISTAE
 VVILAE NATVS
 IOANNES KEPLERVS
 INSIGNIS ASTRONOMVS ET PHYSICVS TETONICVS

MMXXI

Der große deutsche Astronom, Physiker und Naturphilosoph Johannes Kepler
 wurde am 27. Dezember vor 450 Jahren in Weil der Stadt geboren.

Johannes Kepler

* 27.12.1571^{juil.} in Weil der Stadt – ab 1.1.2022 „Keplerstadt Weil der Stadt“
 † 15.11.1630^{greg.} in Regensburg

IOANNES KEPLERVS
 SACERDOS LIBRI NATVRAE
 BONVS ASTRONOMVS ET PHYSICVS TETONICVS
 ANTE QVINQVIES NONAGINTA ANNOS
 VI KAL. IANVARIAS NATVS

MMXXI

Am 27. Dezember vor 450 Jahren wurde Johannes Kepler geboren.
 Der „Priester des Buches der Natur“
 war ein bedeutender deutscher Astronom, Physiker und Naturphilosoph.

**HAEC CHRONOGRAMMATA ARTIFICIOSE COMPOSUIT
 TOBIAS RÖSSLER**

EXPERIMENTUM NECOPINATUM

Scripsit Urbanus Ferrarius Brasilianus

Oportet, antequam rem aggrediar, narrationis titulum explicem. Agitur de vero experimento, intra ipsam familiam nostram facto, quod ideo dico necopinatum, quia non mente consultata, sed movente fortuna occurrit. Subierunt experimentum parentes, qui, cum ex similibus condicionibus cœpissent, ægrotarunt et per dissimiles vias sanationem consecuti sunt. Consideremus ergo rem.

Prope oppidum Planaltinam dictum, quod a Brasiliapoli triginta passuum milia distat (id est quadraginta quinque chiliometra), in amœnissima villa parentes, quorum nomina hic nolo prodere, vivunt. Alter modo undeseptuaginta; altera septuaginta habet ætatis annos.

Ambo mense Iulio anni superioris (MMXXI) una adierunt stationem medicam, quæ Planaltinæ est, ut contra covidianum morbum per Astrazenecanum se munirent vaccinum: Calendis ergo Iuliis priori medicaminis portione; die autem duodecimo Calendas Augustas (id est die 21 Iulii), altera eiusdem medicaminis portione se munierunt.

Transactis vero mensibus fere tribus, mense Octobri, die XVI Calendas Novembres, quibusdam morbi covidiani iam premebantur signis, illius nempe morbi a quo credebant se protectos fuisse. Ex una parte cibi appetentia minuit; ex altera vero manebant dolores sive capitis sive corporis, manebat etiam febris. Quæ mala, ut moris est mulieribus, theanis potionibus aliisque medicamentis mater curabat sese: sic morbum potuit cohibere, ne ipsa in peiorem incideret statum. Pater vero nihil curavit.

Tandem XI Calendas Novembres (22 Oct.), Veneris die, ante lucem pater e lecto surrexit quia magna cum difficultate animam ducebat in pulmones. Deinde excitavit uxorem, quæ eum comitaretur ad valetudinarium publicum Planaltinense. Licet magno negotio spiraret, ipse tamen autocinetum moderatus est per milia passuum fere septem (10Km). Cum pervenerunt, pater ibi mansit ut ægrotus; mater autem ut comes ægroti. Paulo post ambo accesserunt ad covidianam testationem, cuius probam valetudinarium tradere solet soli ægroto, non comiti, qui debet adire stationem medicam ut requirat probam suam. Cum pater positive testaretur, medici suaserunt matri ut valetudinarium relinqueret domumque peteret.

Die sequenti (X Calendas Novembres) ipse matrem e valetudinario evexi domum; deinde redii ad valetudinarium ut cum patre manerem. Frater autem perrexit in villam, ut ibi maneret cum matre. Solis die, medici iussu, pater translatus est in aliud

publicum valetudinarium in media urbe Brasiliapoli, ubi cum eo mansi alios dies decem. Ergo ad summam pater duodecim dies mansit in valetudinario: duos Planaltinæ; decem Brasiliapoli. Neque tubis neque respiratrix opus fuit illi, sed oxygenio utebatur quo commodius animam duceret. In alterutro valetudinario dum patrem sum comitatus, animadverti omnes ceteros ægrotos, qui covidiano morbo laborabant, iam esse vaccinis munitos.

In villa autem frater obtulit matri medicamenta quibus morbum covidianum depelli posse credebat, quorum nomina sunt uni Ivermectinum quod est antivirale, alteri Azitromicinum antibioticum. Medicamentis rite sumptis, mater, intra quattuor dies, e morbo recreata, facta est omnino sana. Interim ex medica statione frater detulit probam matris positivam. Sequentibus diebus ipsa aut ex me de mariti statu nuntios quærebat, aut ex ipso marito rem per telephorum audiebat.

Cum pater quoque iam recrearetur, neque ei adhuc oxygenio aut curis medicis opus esset, Postridie Calendas Novembres, Martis die, in commemoratione fidelium defunctorum, medica, quæ gradum tunc servabat, permisit, ut ipse valetudinarium relinqueret domumque rediret. Paucis post horis is, in villam reversus, cum coniuge tandem convenit, plenam salutis recuperationem domi ultro prosecuturus.

Conclusio

Nolo cuiquam afferre medica præcepta, neque ex singulo experimento, quod occurrit intra familiam, puto me aliquam habere vim aut auctoritatem scientificam. Verumtamen illud, quod nobis evenit, aliquam meditationem non potest non suscitare circa illas res, quas diurnarii nobis indesinenter inculcant.

Primum, immunizationis medicamina, vel saltem illud Astrazenecanum, effectum illum optatum non afferunt, ut impediunt quominus quis morbo covidiano capiatur; neque impediunt quominus morbus progrediatur in graviorem statum. Nam si pater, cum cœpit angusta respiratione laborare, longiorem faceret moram, aut domi aut in ipso ad valetudinarium itinere suffocatus moreretur.

Deinde, mentione dignum est, quod matura medicina plurimum valet. Etenim mater, antequam morbus posset in gravem statum progredi, mature aptis remediis auxiliata, in bonam rediit valetudinem citius quam pater. Ad morbum covidianum quod attinet, nonne videtur domestica et vulgaris curandi ratio efficacior breviorque fuisse quam illa valetudinariorum?

Scrpsit Urbanus Ferrarius, V Idus Ianuarias, anno Domini MMXXII.

ECHUS VOCES ET EPISTULAE

PROF.EM. THOMAS PEKKANEN

d.08. m.Ian. a.2022 h.10:48 scripsit Tuomo Pekkanen:

Nicolao Gross s.p.d

Gratias tibi ago, quod in epistula Leonina meum natalicium carmen divulgavisti. Monendum tamen est de mutatione: scripsi "licta Galilaea", non "relicta Galilaea", quod rhythmum perturbat. Tibi tuisque felicissimum annum MMXXII exopto! Tuomo Pekkanen

Nicolaus Thomae sal.pl.

Gratias summas pro emendatione, quam proxima in Epistula Leonina indicabo. Utinam tibi quoque tuisque sit felix faustusque annus bis millesimus vicesimus secundus! Medullitus te salutatur Nicolaus Leo Latinus.

VICTORIUS CIARROCCHI ITALUS PISAURENSIS

Victorius Nicolao,

indefesso vivae Latinitatis cultori ac propugnatori, s. p. d.

Gratias tibi ago singulares, optime Nicolae, pro Epistula Leonina 249, e qua non modo didici verba quaedam Italica (sub provincia c. t. "Glossae Orbis Picti Hexaglotti") mihi Italo antea ignota, verum etiam lexicon quoddam peropportune compositum "De latrinis secessibus sellisque familiaribus". In actis diurnis Italicis, quibus index 'Il Giornale', lector quidam se ipsum stupefactum et paene stomachatum quodam die fassus erat quia in prima pagina eorum diurnorum symbola de publicis latrinis Mediolanensibus edita esset. Indrus Montanelli (1909-2001), qui tunc ea acta diurna moderabatur, lectori respondit (die 20 Nov. 1990) cum alia tum haec: «Leo Longanesi (1905-1957), magister meus et aliorum diurnariorum, mihi cupienti in actis diurnis scribere, primo die dixit: "Visne diurnarius fieri? Bene. Incipe sic: fac investigationem de Urbis latrinis, quia ex ipsis, magis quam aliis e condicionibus, patet quinam sint mores cuiusvis Civitatis". Magistro illi semper fui et sum gratus». Pancratice valeas, Nicolae.

Nicolaus Victorio sal.pl.

Summas gratias, Victori carissime! Gaudeo te iam accuratè perlegisse Epistolam Leoninam novissimam. Rogo, ni quid obstat, ut omnes sribiligines quas inveneris, occasiunculam nactus mihi indices. Quomodo nunc te habes? Utinam novum annum bonis ominibus incohaveris. Docta studia tua humaniora animum tuum e dolorosis muginandi paludibus abducant ad aquas Nympharum limpidissimas, Musarum montem et viridaria amoenissima. Sequere Thomam a Kempis, qui dicit: "In omnibus requiem quaesivi et nusquam inveni nisi in angulo cum libro". Unâ exspectemus, bone Victori, quid novus annus nobis allaturus sit: gustemus eiusdem cornu copiae et

saturam lancem: dulcibus gaudenter fruamur, amara perferamus patienter. Fortes Fortuna adiuvat. Medullitus te salutat Nicolaus Leo Latinus.

DR.GAIUS LICOPPE NESTOR ACADEMIAE LATINITATI FOVENDAE

Nicolaus Gaio sal.pl.dic.

s.v.b.e.e.v.

Utinam Tu et Francisca valeatis quam optimê, utinam Novum Annum faustis omnibus incohaberitis; optima quaeque vobis exopto. Accepistisne Epistulam Leoninam 249? Gratias tibi ago, quod Iohanni Knijff permisisti, ut symbolam suam tibi iam pridem missam divulgaret in Epistulâ Leoninâ. - Interim muginari non desino de glossis exarandis. De nomine instrumenti cuiusdam technici liceat te aliquid rogare: Quale tibi videtur esse "anemometrum"? Estne instrumentum velocitatis venti mensurandae (i.e. meteorologicum) an est instrumentum aeronauticum velocitatis aeroplani mensurandae? Quatenus usque nunc invêni, videtur esse vocabulum ambiguum. Cogito anemometrum appellandum esse instrumentum meteorologicum, sed aeronautico instrumento velim nomen imponere, q.e. "*aerotachometrum, -i n." - Quid tibi videtur? Novus annus certê non semper facilis erit superatu; animo curioso exspectemus, quid nobis sit allaturus. Gustemus eius cornu copiae vel saturam lancem. Dulcibus gaudenter fruamur, amara perferamus patienter. Pancraticê valetate et pergite mihi favere!

d.09. m.Ian. a.2022 h.12:55

Gaius Nicolao optimo s.p.d.

Raptim tibi respondeo, cum mihi vix supersit otium; Theodericus enim a me modo petivit ut acroasin pro Academia facerem die 29 huius mensis, sed mihi vix superest satis temporis ad eam ex nihilo parandam. Anemometrum est vocabulum ambiguum, designat enim duo instrumentorum genera, primum meteorologicum ad celeritatem venti mensurandam, alterum ad celeritatem aeris velocitate aeroplani generatam metiendam. Dicam Latine: anemometrum (meteorologicum) et anemometrum volaticum; noli vocabulum difficile intellectu eligere. Et tibi uxoriue tuae, annum faustum et felicem! Cura ut valeas.

Nicolaus Gaio sal.

Gratias tibi ago pro faustis votis responsoque prompto. Anemometrum volaticum Glossis inscribam. Utinam acroasis tua procedat feliciter! Vale semper, Nicolaus.

URBANUS FERRARIUS BRASILIANUS

D.09. m.Ian. a.2022 h.17:20 scripsit Urbano dos Santos Ferreira:

Salve, Leo noster Latine! Spero te bene valere salvumque esse. Mitto tibi brevem narrationem cuiusdam inopinati experimenti quod occurrit intra ipsam familiam meam. Utinam totus MMXXII annus tibi sit pace, libertate prosperitateque plenus.

Valeas tu, valeantque tui. Urbanus

Leo Urbano sal.pl.

Summas gratias tibi ago pro vota et pro symbola, care sodalis! Libenter symbolam publicabo. Accepistine EL 246 - 247 -248 – 249? In annum novum tibi quoque optima quaeque! Utinam superemus omnes difficultates vinculo Latinitatis fortissimo inter nos coniunctissimi! Pancratice vale et perge mihi favere.

Medullitus te salutat Nicolaus Leo Latinus

CORRIGENDA ET SUPPLENDA

- 1). EL 249, 12: lin. paenult.: Magnam (non: -um) Mundi Reinitiationem
- 2). EL 249, 12: nota 2): Magna (non: -us) Mundi Reinitiatio
- 3). EL 249, 8, stropha 2, lin.3: licta Galilaea
(non: relicta Galilaea, corr. poeta ipse, cfr ep.08.01.22)

INDEX DISCORUM LEONIS LATINI

NR	Num. mandataelae	ISBN	TITULUS	AUCTOR	TRANSLATOR	ANNUS	FORMA	AMPLITUDO	PRETIUM
1	00104	978-3-938905-00-5	FABELLA TEXTORIS VERSUTI PALAEOINDICA	Anonymus (Old Indian)	Nikolaus Gross	2004	CD-ROM pdf	7 pp.	€ 17,90
2	00104A	978-3-938905-15-9	FABELLA TEXTORIS VERSUTI PALAEOINDICA – Libri audibiles	Anonymus (Old Indian)	Nikolaus Gross	2005	Audio	21 min.	€ 22,90
3	00204	978-3-938905-01-2	TRES FABULAE EDGARII ALLANI POE: CATTUS NIGER - RANUNCULUS - PUTEUS ET PENDULUM	Edgar Allan Poe	Nikolaus Gross	2004	CD-ROM pdf	33 pp.	€ 27,50
4	00304	978-3-938905-02-9	ANECDOTA REI PROXIMO BELLO BORUSSICO FACTAE	Heinrich von Kleist	Nikolaus Gross	2004	CD-ROM pdf	6 pp.	€ 17,90
5	00304A	978-3-938905-16-6	ANECDOTA REI PROXIMO BELLO BORUSSICO FACTAE – Libri audibiles	Heinrich von Kleist	Nikolaus Gross	2004	Audio	6 min.	€ 20,90
6	00404	978-3-938905-03-6	MEMENTO MORI	Alexander Saxon	Nikolaus Gross	2004	CD-ROM pdf	7 pp.	€ 17,90
7	00404A	978-3-938905-17-3	MEMENTO MORI – Libri audibiles	Alexander Saxon	Nikolaus Gross	2005	Audio	20 min.	€ 21,90
8	00504	978-3-938905-04-3	DE CRAMBAMBULO	Marie von Ebner-Eschenbach	Nikolaus Gross	2004	CD-ROM pdf	14 pp.	€ 19,50
9	00604	978-3-938905-05-0	DE DINOSAURIS	Nikolaus Gross	-----	2004	CD-ROM pdf	16 pp.	€ 19,00
10	00704	978-3-938905-06-7	SUDATORIUM VENERIS	Diogenes Anaedokus	-----	2004	CD-ROM pdf	11 pp.	€ 19,50
11	00804	978-3-938905-07-4	PERICULUM FRANCISCI	Diogenes Anaedokus	-----	2004	CD-ROM pdf	7 pp.	€ 17,90
12	00904	978-3-938905-08-1	NUPTIAE ABDERITANAE	Bertolt Brecht	Nikolaus Gross	2004	CD-ROM pdf	21 pp.	€ 22,00
13	01004	978-3-	TESTAMENTUM	Henricus			CD-	7 pp.	€ 17,50

		938905-09-8	REYNERI BERLBYN	van den Lande de Raelt	-----	2004	ROM pdf		
14	01104	978-3-938905-10-4	DE SANCTO NICOLAO DEQUE VIRO NATALICIO	Nikolaus Gross	-----	2004	CD-ROM	21 pp.	€ 22,00
15	01204	978-3-938905-11-1	FABELLAE GRIMMIANAE 1	Jacob Grimm/ Wilhelm Grimm	Nikolaus Gross	2004	CD-ROM pdf	28 pp.	€ 24,90
16	00105	978-3-938905-12-8	ROMULUS MAGNUS	Friedrich Dürrenmatt	Nikolaus Gross	2005	CD-ROM pdf	49 pp.	€ 31,90
17	00205	978-3-938905-13-5	DE THILO CUSTODE FERRIVIAE	Gerhart Hauptmann	Nikolaus Gross	2005	CD-ROM pdf	28 pp.	€ 24,90
18	00305	978-3-938905-14-2	HISTORIA AGATHONIS (LIB.1)	Christoph Martin Wieland	Nikolaus Gross	2005	CD-ROM pdf	15 pp.	€ 19,50
19	00405	978-3-938905-19-7	WERTHER IUVENIS QUAE PASSUS SIT	Johann Wolfgang von Goethe	Nikolaus Gross	2005	CD-ROM pdf	82 pp.	€ 38,90
20	0050 5A	978-3-938905-22-7	CICERONIS ORATIONES IN CATILINAM HABITAE 1 – Libri audibiles	M.T. Cicero	-----	2005	Audio	40 min.	€ 21,90
21	0060 5A	978-3-938905-18-0	SOMNIUM SCIPIONIS A CICERONE SCRIPTUM – Libri audibiles	M.T. Cicero	-----	2005	Audio	30 min.	€ 20,90
22	0070 5A	978-3-938905-23-4	CAESARIS BELLUM GALLICUM 1 – Libri audibiles	C.I. Caesar	-----	2005	Audio	55 min.	€ 22,90
23	00106	978-3-938905-21-0	AUTOBIOGRAPHIAE LATINAE	Nikolaus Gross	-----	2006	CD-ROM pdf	87 pp.	€ 48,00
24	00206	978-3-938905-20-3	DISQUISITIO CHEMICA ACIDULARUM BERGENSIUM ET GOEPPINGENSIUM	Karl Friedrich Kilmeyer	Nikolaus Gross	2006	CD-ROM pdf	66 pp.	€ 38,00
25	0030 6A	978-3-938905-24-1	CAESARIS BELLUM GALLICUM 2 – Libri audibiles	C.I. Caesar	-----	2006	Audio	61 min.	€ 22,90
26	0040 6A	978-3-938905-25-8	CICERONIS ORATIONES IN CATILINAM HABITAE 2 –	M.T. Cicero	-----	2006	Audio	41 min.	€ 21,90

			Libri audibiles						
27	0050 6A	978-3- 938905- 26-5	EPISTULAE A SENECA AD LUCILIUM SCRIPTAE 1 – Libri audibiles	L.A. Seneca	-----	2006	Audio (2 CDs)	88 min.	€ 27,90
28	00107 A	978-3- 938905-27- 2	ASINUS AUREUS AB APULEIO SCRIPTUS	Apuleius	----- --	2007	Audio	55 min.	€ 23,90
29	0020 7A	978-3- 938905-28- 9	OBSIDIO SAGUNTI A T.LIVIO DESCRIPTA	Livius	-----	2007	Audio	53 min.	€ 23,90
30	00307	978-3- 938905-29- 6	FABELLAE GRIMMIANAE II	Jacob Grimm/ Wihelm Grimm	Nikolaus Gross	2007	CD- ROM pdf	58 pp.	€ 32,90

CARA LECTRIX, CARE LECTOR, BENE VALE,

USQUE AD SEPTIMANAM PROXIMAM !

HANC EPISTULAM LEONINAM
DUCENTESIMAM QUINQUAGESIMAM
SENDEN IN OPPIDULO BAVARIAE SUEBICAE PERFECIT

Die Mercurii
19. m.Ian. a.2022

Dr. Nicolaus Groß
LEO LATINUS
Sodalis Academiae Latinitati Fovendae